

Chakoten

Dansk Militærhistorisk Selskab

Marts 2009 64. årgang nr. 1

Rorke's Drift 1879. Udført af Jakob Bredahl-Kjær. 3. plads i kategorien Dioramaer/opstillinger, men vinder af kategorien "Best in Show" og dermed belønnet med Selskabets flotte skjold.

Nye sko.
Dansk dragon får skoet sin hest hos smeden.
Udført af John Sjöberg. 2. plads i kategorien Figurgrupper/vignetter.

Østtysk BMP-1. Udført af Aksel Willumsen.

Mongoler i kamp.
Udført af Elith Hald.

Ambulancen arbejder. Friedland 1807. Udført af Svend Nielsen. 1. plads i kategorien Dioramaer/opstillinger.

Jeg vil med. Elefanttruktent artilleri med elefantunge 1895. Udført af Hans Chr. Wolter. 2. plads i kategorien Dioramaer/opstillinger.

Foto: Finn Hillmose

Redaktøren orienterer

Vil du være bestyrelsesmedlem i Chakoten – Dansk Militærhistorisk Selskab?

En post som suppleant i bestyrelsen er ledig, idet Jørgen Koefoed Larsen ikke har ønsket at genopstille til generalforsamlingen den 18. april. Udover bestyrelsens 6 faste poster er der 2 suppleantposter, som fungerer fuldt på højde med de faste poster. Du vil derfor blive en integreret del af en aktiv og kreativ bestyrelse og få ansvaret for en passende del af bestyrelsens mange gøremål. For yderligere detaljer vedrørende posten gælder samme forhold som anført i nedenstående opslag om en ny hjemmesideredaktør.

Betaling af kontingent for 2009.

Med tidsskriftets december nr. fulgte ingen girokort til indbetaling af kontingent, fordi trykkeriet havde glemt at lægge dem ved. I stedet blev de fremsendt direkte med særskilt brev til alle medlemmer. Hvis man betaler via netbank skal man blot huske at rette indbetalingskort korttype til +01 i stedet for +14 og anføre kontonr. i sidste rubrik og så opgive navn og evt. e-mailadresse i meddelelse til modtager, så bliver kassereren glad. Det er en stor fordel at oplyse sin e-mailadresse, da man derved får hurtig

oplysning om anvisningssalg, nyheder og eventuelle ændringer Tidligere har betalingsfristen været ult. februar, det accepteres naturligvis fortsat.

Husk generalforsamlingen lørdag den 18. april

Vi starter kl. 13.00 med Børs. Kl. 14.00 er der generalforsamling og efterfølgende tager vi et rask lille anvisningssalg.

Se særlig artikel om Generalforsamlingen med bestyrelsens beretning og det reviderede regnskab for 2008 i tidsskriftet samt i mødeprogrammet bag i tidsskriftet og på hjemmesiden.

Samarbejde om figurudstilling med Vestvolden

I 2007 havde selskabet en vellykket udflugt til Vestvolden ved Rødovre. I den forbindelse var vi mange, der var imponerede over det store arbejde, der bliver gjort for at formidle viden om dette store fæstningsanlæg.

Især imponerede fremstillingen af voldafsnit mm. i mål 1:32, men det var også tydeligt, at der manglede modelfigurer til at befolke dem.

Vi har indledt et samarbejde med Vestvolden. De er meget positive over, at vi

Fortsættes næste side

Vil du være Chakotens nye hjemmesideredaktør

Vor webmaster Kaare Myltoft ønsker afløsning, så jobbet er ledigt til dig, der har lyst til at være en del af et aktivt og kreativt team af hobbyfolk og militærhistorisk interesserede, der i et inspirerende samarbejde står for gennemførelsen af vore møder, udflugter, udstillinger og udgivelsen af vort tidsskrift, Chakoten. Hjemmesiden er en integreret del af selskabets administration, og arbejdet vil bestå i opdateringer af nyheder og artikler. På sigt har vi planer om en modernisering af hjemmesiden, og vor nye hjemmesideredaktør forventes at ville lede og gennemføre dette arbejde i et snævert samarbejde med selskabets bestyrelse. Vi forventer, at vor nye hjemmeside redaktør har et godt kendskab til IT og har beskæftiget sig lidt med hjemmesider før. Med ordet bestyrelse skal man ikke forestille sig en gruppe af formelle, alvorlige og ulasteligt klædte erhvervsfolk, men blot de 6-8 mest aktive hobbyfolk. Som det fremgår af ovenstående, er der også en

post ledig som suppleant i bestyrelsen. I lighed med de øvrige poster i selskabets administration er jobbet ulønnet, men det skulle gerne bære lønnen i sig selv i kraft af den indflydelse, man får på selskabets aktiviteter og fremdriften i sin egen hobby- og militærhistoriske interesse. Vi ser gerne, at vor nye hjemmesideredaktør er medlem af bestyrelsen, så hvis det har interesse, vil bestyrelsen i givet fald støtte dit kandidatur til valget på generalforsamlingen den 18. april. Vi vil naturligvis sætte pris på, at vor nye hjemmesideredaktør kan rekrutteres fra medlemskredsen, men det er ikke et krav for at søge jobbet. For at bestride jobbet er medlemskab imidlertid et krav.

Har ovenstående interesse, bedes du ringe eller sende en e-mail til Hans Chr. Wolter. Telefon og e-mailadresse fremgår af kolofonen bag i tidsskriftet. Her kan du også se, hvem der bliver dine fremtidige samarbejdspartnere i Selskabets bestyrelse.

Chakoten

INDHOLD

Redaktøren orienterer side 3

Siden sidst side 4

Om det franske 8. korps 1807-1808, Bernadotte, spanioler, brødrene Suhrs illustrationer – og sådan noget. 2. del af T. Snorrason side 8

Bog anmeldelse af Årbok 2008 fra Våpenhistorisk Selskap, Norge Af Claus Mogensen side 18

Indkaldelse til Generalforsamling Vedlagt revideret regnskab side 20

Tinsoldat-udstillingen, Mémorial des Batailles de la Marne på Mémorial de Dormans, Af Claus Mogensen side 22

Creartec støbeforme Af Claus Mogensen side 24

Chakotens mødekalendar side 25

Forsiden

Udsnit af diorama med Skinner's Horse 1895 udført af Hans Christian Wolter. Dioramaet indeholdt også en elefantrukket kanon og deltog i julekonkurrencen 2008 for dioramamer, hvor det tog 2. pladsen. Foto: Finn Hillmose.

Redaktøren orienterer

Fortsat fra forrige side

laver en figurudstilling – der ikke nødvendigvis relaterer til Vestvolden – på Befæstningens Dag den sidste søndag i september. Det kunne være en rigtig god mulighed for at udvide kendskabet til vores interesseområde og Selskabet. Til denne begivenhed vil vi naturligvis gerne have så mange medlemmers medvirken som muligt.

Vi vil samtidig gerne bidrage til at gøre Vestvoldens udstilling endnu bedre. Vi forestiller os en løst sammensat gruppe, der kunne fremstille figurer til den permanente udstilling. Ikke mindst savnes der modeller af befæstnings-skyts. Er der medlemmer, der ligger inde med modeller af kanoner og andet skyts, som vi kunne lave støbeforme efter – eller har kendskab til byggesæt, der kunne bruges - evt. efter mindre ændringer – må de meget gerne give lyd fra sig til

Christian Raun, Carl Bernhards Vej 17, 3.th, 33 31 21 22,
e-mail: christian@raun.dk

Vi fortsætter salget af ældre udgaver og årgange af Chakoten lidt endnu.

Du har stadig mulighed for at udvide din samling af Chakoten. Det kan jo

også tænkes, at du har lyst til at bruge tidsskrifter som gaver evt. til potentielle nye medlemmer. Vi er lagerførende i enkelte udgaver langt tilbage i årene og i hele årgange fra 1994, med et par enkelte undtagelser. Det vil vi gerne lade medlemmerne og andre interesserede komme til gode. Til og med årgang 2006 sælger vi Chakoten for kr. 25,- pr stk og kr. 80,- for en årgang. Beløbet er eksklusiv porto, så er du interesseret i flere end 2 – 3 stykker kan det nok betale sig at aftale en form for afhentning evt. på et kommende møde eller på et nærmere aftalt sted. Forespørgsler og bestillinger pr. e-mail eller brev til redaktøren.

Ændrede konkurrenceregler for julekonkurrencen

Baseret på de indhøstede erfaringer fra de seneste år har bestyrelsen valgt at ændre lidt på konkurrencereglerne, da det stort set er de samme 12 medlemmer, der deltager i julekonkurrencen. De nye konkurrenceregler fremgår af mødekalenderen under julemødet, men det er givetvis praktisk at præcisere dem.

1) Der har tidligere været en såkaldt børnekategori, men der har ingen

deltagere været. I stedet er indført en ny kategori der hedder legetøjsfigurer for medlemmer der er fokuseret på at fremstille denne type figurer. Bestyrelsen håber at have åbnet op for at nye segmenter af medlemsskaren hermed har fået mulighed for at deltage i julekonkurrencen.

2) Samtidig er reglerne for de konkurrerende figurer ændret idet alle figurer i kategorierne 1-5 skal være bearbejdet af deltageren. Det kan være i form af modellering, konvertering og bemaling.

Ændrede regler for de udstillede figurer til miniature militær i Kastellet

Som det fremgår af mødekalenderen vil vi igen i år deltage i markeringen af Kassellets fødselsdag søndag, den 25. oktober og dermed bidrage til forsvarets traditionspleje. I overensstemmelse med Selskabets idegrundlag og Kassellets intentioner, har vi valgt at præcisere at medlemmerne fremover kun kan udstille figurer, de selv har fremstillet eller malet/bearbejdet eller samlet i form af (ældre) figurer inden for et bestemt tema. Salg på udstillingen må kun ske i Chakotens regi og således at hele indtægten går til Selskabet ligesom promovoring med salg for øje ikke kan finde sted.

I tvivlstilfælde afgør udstillingens organisatorer, hvad der kan udstilles.

Fejl i opsætningen af artikel om Vardøhus Fæstning og Christian IV i decembernummeret, 2008.

Ved en særdeles beklagelig fejl lykkedes det at overse fejl i opsætningen af ovennævnte artikel. Der var tale om, at tekstafsnit var forskudt 2 steder samt at 15 linier om Christian IV's besøg var faldet ud. Finn Hillmose og jeg besluttede, at den bedste måde at kompensere for fejlene i den foreliggende situation var at genopsætte artiklen korrekt og sende den som pdf-fil den 2. december til alle medlemmer med en fungerende e-mailadresse samt at lægge den korrigerede artikel ind på vor hjemmeside.

Tillykke til Leif Christensen med udnævnelsen til løjtnant i Nordstatshæren.

Som det sikkert erindres fra decembernummeret var der lidt usikkerhed omkring vor chefre-enacter Leif Christensens rang i Nordstatshæren. Var han stadig korporal, eller talte rygten sandt, at han var udnævnt til løjtnant? Tryksværten på decembernummeret, var endnu våd, da der indløb dokumentation i form af et billede af løjtnanten

Ordningen om udveksling af blade

Selskabet har i en længere årrække udvekslet tidsskrifter med en række af både indenlandske og udenlandske foreninger, der på forskellig vis deler vore interesser. I nedenstående oversigt fremgår hvilke 9 foreninger, der er tale om:

- Die Zinnfigur, Zeitschrift der KLIO, Deutsche Gesellschaft der Freunde und Sammler kulturhistorischer Zinnfiguren e. V.
- The British Flat Figure Society Journal
- La Figurine, Société Royale Belge d'Étude de l'Uniforme et du Costume
- Krigshistorisk Tidsskrift, Udgivet af det militære læseselskab Rendsborg
- IPMS nyt, International Plastic Modellers Society Danmark
- De Tinnen Tafel Ronde, Nederlandse Stichting voor Modelfiguren
- British Model Soldier Society (BMSS)
- 1683, Die neue Mülkerbastei, Gesellschaft der Freunde und Sammler Kulturhistorischer Figuren, Österreich
- Carnet de la Sabretache, Société d'Études d'Histoire Militaire, France

En del af foreningerne har også en hjemmeside, som kan findes under links på Chakotens hjemmeside. Ordningen virker således, at efter at et par bestyrelsesmedlemmer og redaktøren har haft lejlighed til at studere tidsskrifterne, overdrages de til Ole Thureholm, som administrerer ordningen. Har man lyst til at læse ovennævnte foreningers tidsskrifter, kan man derfor lade sig registrere hos Ole. Blot skal man være opmærksom på at inden bladene kommer igennem

systemet, kan der være gået nogen tid. Det betyder imidlertid ikke så meget, da såvel billedmateriale og artikler ofte er evigt gyldige. Prøv bare selv hvor fængslende det kan være at læse gamle eksemplarer af Chakoten. Har du ingen gamle eksemplarer af Chakoten, kan du, som det ses ovenfor, heldigvis stadig købe nogen. Ole Thureholm kan kontaktes på følgende adresse: Hjorteledet 7, 3660 Stenløse, telf.: 41 26 57 81, e-mail: thurholm@post5tele.dk

”himself” i sin fine nye løjtnantsuniform.

Det må antages, at udnævnelsen udelukkende er baseret på tapperhed i felten, da løjtnanten, så vidt vides, ikke har været på officersskole. Billedet var ledsaget af en bemærkning om, at nu var det slut med bare at parere ordrer, nu var det løjtnanten, der tog beslutninger og gav ordrer. Vi glæder os til at høre fru Christensen fortælle om, hvordan udnævnelsen, beslutningerne og de mange ordrer har vendt op og ned på kommandostrukturen i hjemmet. Vi bringer billedet og ønsker hjertelig tillykke.

Leif Christensen i sin fine nye Løjtnantsuniform klar til at tage beslutninger og give ordrer.

Aftale om gensidig deltagelse i møder med foredrag eller lignende mellem Våbenhistorisk Selskab og Chakoten - Dansk Militærhistorisk Selskab.

Medlemmerne af Chakoten indbydes til deltagelse i møder med foredrag eller lignende i Våbenhistorisk Selskab.

For at forøge antallet af tilbud til medlemmerne af de to selskaber og med henblik på styrkelse af samarbejdet vil der for medlemmerne være fri og gensidig adgang til foredragsmøder i 2009 i de to selskaber.

Våbenhistorisk Selskab har oplyst følgende medlemsmødeoversigt for 2009:

Møderne finder sted i Kastellet. Den landsdækkende mødekalendar for Våbenhistorisk hjemmeside ligger på <http://www.vaabenhistoriskselskab.dk/>

VAABENHISTORISK SELSKAB

The Danish Arms & Armour Society

PROTEKTOR: Hans Kongelige Højhed Prins Joachim

Lørdag den 14. marts

Klokken 13.00 – 16.00. Kastellet, ”Bageriet” indgang fra Sdr. Magasin:

Årets første byttemøde i Kastellet har vi flyttet til ”Bageriet”, i Sdr. Magasin, hvor der er mere plads.

Byttemøder har to formål, dels kan medlemmer komme af med effekter, og tage andre med hjem, og man kan også få en hyggelig snak med andre medlemmer, og skabe kontakter.

Så mød op til byttemødet, og få en god eftermiddag!

General Ryes våbensamling, der er ophængt i ”Bageriet”, kan så samtidig beses.

Husk: Alt kan byttes indenfor vort samlerområde.

På gensyn i Kastellet! Niels Elsborg 35 81 43 53

Onsdag den 18. marts

Klokken 19.00. Nyboders Mindestuer, Sankt Paulsgade 24, København K.

Denne aften er der omvisning i Nyboders Mindestuer, hvor vi vil få fortalt om Nyboders historie.

Vi skal se de mange spændende maritime effekter, samt de mange minder, der er i de små lavloftede stuer, hvor Søetatens personel har boet siden Christian den IV's tid.

Da vi ikke kan være mange mennesker i de små rum, er deltagerantallet begrænset til 25 medlemmer, hvorfor tilmelding er nødvendig.

Efter omvisningen er der spisning, og våbensamlerens 5 minutter.

Deltagerne bedes medtage nyerhvervede, eller interessante våben eller maritime effekter.

Man er meget velkommen til at deltage i det efterfølgende arrangement uden at spise.

Øl og vand kan købes.

Tilmelding til rundvisningen, der koster kr. 10,00 og spisningen der koster ca. 30,00 kr. for 3 stykker smørrebrød, skal senest mandag den 16. marts på telefon 35 81 43 53, eller mail: hn.elsborg@get2net.dk til Niels Elsborg.

Torsdag den 19. marts

Klokken 19. 30. Kastellet, Gammel Varmecentral, beliggende bag Ndr. Magasin:

Dette møde skal handle om bajonetter. Næsten alle vore medlemmer er

sikkert startet deres samling med et par bajonetter. Det har måske så senere udviklet sig til andre våben, men nogle har holdt fast i bajonetsamleriet. Denne aften skal vi forhåbentlig se og høre noget om bajonetter fra alverdens lande, men det kommer an på de fremmødte medlemmers medbragte bajonetter! Så mød op medbringende nogle af dine bajonetter, og fortæl kort om dem.

Den bedste måde at lære noget nyt på, er at få fortalt om tingen, og se på dem.

Vi håber på en spændende og lærerig aften i bajonetternes tegn.

Til slut er der spisning og hygge i Hestestalden, hvor bajonetter også er velkomne.

Tilmelding til spisningen, som koster kr. 60,00 for 3 stykker smørrebrød og en øl/vand skal ske senest mandag den 17. november på telefon 35 81 43 53, eller mail: hn.elsborg@get2net.dk til Niels Elsborg. Man er velkommen til at deltage i Hestestalden uden at spise!

Niels Elsborg: 35 81 43 53

Søndag den 19. april i ”Bageriet”

Generalforsamling.

Torsdag den 23. april i Gl. Varmecentral

Klokken 19.30. Causeri ved Mogens Sørensen og Niels Elsborg: P.F. Grünvald: En sekundløjtnant i 1864.

Torsdag den 17. september i Gl. Varmecentral

Klokken 19.30: Medlemsaften, emne følger.

Torsdag den 15. oktober i Gl. Varmecentral

Klokken 19.30: Medlemsaften, emne følger.

Lørdag den 7. november i ”Bageriet”

Medlems- og byttemøde.

Torsdag den 19. november i Gl. Varmecentral

Klokken 19.30: Medlemsaften, emne følger.

Fredag den 11. december i ”Spisesalen”

Klokken 19.00: Julemøde.

Siden sidst ...

Julemøde, lørdag den 29. november 2008

Der var igen fuldt hus til det årlige julemøde med tilhørende årskonkurrence i Hestestalden i Kastellet. Der havde været rift om pladserne, og desværre havde det været nødvendigt for julekomiteen at afvise nogle, der havde været lidt sent ude. Det er kun tilladt at være et begrænset antal i lokalet i henhold til brandtilsynet, så husk at tilmelde dig og din familie i tide for at sikre dig pladser til julemødet 2009.

Det var som sædvanligt hyggeligt med en god og festlig juleatmosfære. Hestestalden skaber en rigtig god ramme omkring vort julearrangement. Vore julekomsammener har udviklet sig til årets fest. Igen et arrangement som Aksel, Christian og Leif havde meget ære af. Men alle hjælper jo til og giver en hånd for at få tingene til at glide.

Efter at have sunget den omdelte julesang, lyttet til præsidentens juletale og Aksels instruktioner omkring aftenens program var der julemad i form af Kastellets lækre smørrebrød og Selskabets velsmagende julevin. Man kunne som sædvanligt, når lejlighed bød sig, afbryde spisningen og samle nye kræfter ved i det tilstødende lokale, Glücksburgsalen kaldet, at fordybe sig

i bedømmelsen af de flotte genstande til årskonkurrencen. Som det ses af vedlagte oversigt, var der 42 genstande med i konkurrencen i år mod 30 sidste år. En stigning på 40%. Til gengæld var der ingen stigning i antallet af deltagere i konkurrencen. Der var 12 personer, der dystede om præmierne ligesom i 2007, men ikke alle 12 var de samme, selv om det er en solid hård kerne, der kæmper om at vinde Selskabets højt besungne og prægtige rødvin hvert år. Som de fleste herefter kan regne ud, havde de 12 deltagere flere genstande med i år end sidste år, hvilket også

fremgår af oversigten. Det var især kategorien op til 65 mm, der havde nydt godt af medlemmernes flittige indsats hen over året med 19 konkurrerende figurer. Og Claus Anderson overgik sig selv med 5 figurer i denne gruppe og alligevel løbe med 1. prisen. Akkurat som sidste år. Jeg tror efterhånden, at vi er mange, der godt kunne tænke os at lure ham kunsten af.

Det var interessant at se, at deltagelsen i kategorien Det hjemlige skatkammer var steget med 130% i forhold til sidste år. I 2007 kunne de kun 3 deltagere dele de 3 præmier mellem sig. Det har sikkert givet nogle blod på tanden med muligheden for at vinde lette præmier. Men med 7 deltagere i år var konkurrencen noget hårdere. Det havde Christian Raun forudset, så han drog hjem på mors loft og gravede alle sine gamle Reisler plasticsoldater frem, og så var den 1. præmie i hus. Hvad mon han kan grave frem til næste år, og hvor bor mor mon?

Nyt fremtidigt tema: Vovede figurer

Efter Henning Bjerg Karstensens søde, men lidt vovede nissepige i 2007 i kategorien over 65 mm, var vi vist nogle stykker, der var rigtig spændt på hvad 2008 ville bringe i den retning fra Hennings side. Forventningerne var store, og da der blandt de udstillede genstande i samme kategori var en overordentlig beskedent påklædt, men fra naturens hånd særdeles veludrustet dame med et markant sværd, var der mange der mente, at her havde vi så årets figur fra Henning. Men Henning rullede med øjnene og afviste kategorisk at kende noget til figuren. Siden blev det afsløret, at det var Claus Anderson, der

Konkurrencekategorier	2007	2008
Enkeltfigurer/rytterfigurer op til 65 mm (runde/flade)	9	19
Enkeltfigurer/rytterfigurer over 65 mm (runde/flade)	7	6
Figurgrupper/vignetter (max 4 figurer, alle størrelser)	6	6
Dioramaer og opstillinger	5	4
Fra det hjemlige skatkammer	3	7
I alt	30	42

Genstande pr. person	2007		2008	
	Personer	Genstande	Personer	Genstande
8	-		1	8
7	-		1	7
6	1	6	1	6
5	2	10	2	10
4	0	0	0	0
3	1	3	1	3
2	3	6	2	4
1	5	5	4	4
I alt	12	30	12	42

Vindere af Chakotens julekonkurrence 2008

Best in Show
Jakob Bredahl-Kjær, *Rorke's Drift, 1879.*

Figurer indtil 65 mm

1. Claus Anderson, *Murat, Borodino, 1812.*
2. Christian Raun, *Dansk kavaleriofficer.*
3. John Winther Hansen, *Oberstfane, Regiment Asturias, Spanien 1808.*

Figurer over 65 mm

1. John Winther Hansen, *Officer, 3. polske gardelansenerer, 1812.*
2. Claus Anderson, *Napoleon on the eve of Austerlitz, 1805.*
3. Elith Hald, *Ridder af Teutonicordenen 1324.*

Dioramaer, opstillinger

1. Svend Nielsen, *Ambulancen arbejder, Friedland 1807.*
2. Hans Chr. Wolter, *Jeg vil med - Skinners Horse 1895.*
3. Jakob Bredahl-Kjær, *Rorke's Drift 1879.*

Figurgrupper, vignetter

1. Claus Anderson, *Bonapartes retreat from Moscow, 1812.*
2. John Sjöberg, *Nye sko.*
3. Christian Raun, *Romana med adjutanter.*

Fra det hjemlige skatkammer

1. Christian Raun, *Reisler figurer.*
2. John Winther Hansen, *Gardehusarsabel med remme og sabeltaske.*
3. Hans Berggren Hansen, *Volksarmee der DDR.*

efter sidste års mange religiøse figurer havde haft behov for finde tilbage til et mere sekulært tema at beskæftige sig med. Man må sige, at det var lykkedes over al forventning. Med *The Sword Lady* har han ikke alene taget hul på en fremtidig konkurrence med Henning om den mest afklædte figur, men han har også lagt sig alene i førerfeltet. Nu er vi mange, der spændt venter på, hvad julekonkurrencen 2009 byder på fra de 2 herrer, og om der er andre, der har fået blod på tanden.

Præmierne var som i tidligere år de flotte vinderdiplomer tegnet af Selskabets æresmedlem Chr. Würgler Hansen samt Chakotens årgangsrødvin og ikke at forglemme overrakt personligt af Selskabets præsident. I den overordnede konkurrence "Best in show" lykkedes det vort århusianske medlem Jakob Bredahl-Kjær at løbe med Selskabets attraktive og eftertragtede våbenskjold for sit flotte diorama vedrørende Rorke's drift. Mon ikke det får en fremtrædende plads i hjemmet, så han dagligt kan glæde sig over det og mindes sin store triumf. Den er ham vel undt.

I vedlagte skema bringes en oversigt over vinderne i de forskellige kategorier og for- og bagsider viser billeder af de flotte figurer, dioramaer og deltagerne .

Onsdag den 7. januar 2009

Der var annonceret hyggemøde og anvisningssalg af omkring 45 bøger af lidt ældre tilsnit. Selv om flere utvivlsomt var rariteter, forekom de umiddelbart at være knap så interessante og fra en tid, hvor teknikken og økonomien kun tillod få og små sort/hvide billeder. Men heldigvis er interesserne meget forskellige, for der blev alligevel solgt over forventning, og en stribe af bøgerne blev budt ganske pænt op fra de fastsatte minimumspriser.

Selskabets faste auktionarius Ole

Henning modtager bud på en bog under anvisningssalget, medens Christian holder styr på hvem, der køber hvad.

Hørte jeg et bud på kr. 250 fra den herre?

Thureholm havde fået forfald, og det kneb lidt i starten med at få overtalt nogen til at påtage sig det ansvarsfulde hverv, indtil Henning Karstensen kom og tog sig af sagen.

Med Hennings omfattende og rosende anprisninger af de anviste bøger og andre forskellige salgsmæssige foranstaltninger blev det hurtigt klart for de fremmødte, at vi her havde at gøre med et lysende naturtalent for auktionsledelse, og at Ole Thureholm har fået en virkelig alvorlig konkurrent til jobbet som Selskabets fremtidige auktionarius.

Aftenen sluttede som sædvanligt med smørrebrød og masser af god hobbyhyggesnak.

Onsdag den 4. februar

var på mange måder en spændende dag. Det var dagen, hvor vi skulle se, hvorledes det nye samarbejde med Våbenhistorisk Selskab om fælles mødeaktivitet ville materialisere sig. Og det var dagen, hvor Ole Hedegaard holdt sit spændende foredrag om den lidt kendte hvervning af den bosnisk-muslimske SS-division "Handschar." Ole Hedegaards foredrag var som sædvanligt godt med en klar struktur og godt billedmateriale flittigt styret af vort æresmedlem. Appetitvækkeren i mødekalendarer i decemberudgaven af Chakoten er særdeles dækkende for foredragets indhold. Og i stedet for de sædvanlige 15 tilhørere var vi 40, der havde sat aftenen af til at lytte til Ole Hedegaard. Og det er vel nogenlunde, hvad der kan være i Glücksburgsalen. Med den perlerække af foredrag vi har i mødekalendarer for de kommende møder, kan det derfor anbefales at komme i god tid, hvis du vil være sikker på en (god) plads. Kassereren smilede også mere ovalt, end han plejer. Der blev udsolgt af smørrebrød og drikkevarer og solgt for et ganske pænt beløb af vore bøger. Finn Hillmose tog igen et par gode billeder, som viser foredragsholderen og den fortættede stemning under foredraget.

Karsten Fledelius og Ole Hedegaard udveksler oplysninger om forholdene på Balkan.

Forsamlingen lytter til Ole Hedegaards spændende foredrag om den Bosniske SS-Division

Foto: Finn Hillmose

Det franske 8. Korps 1807-1808

Bernadotte, spanioler, brødrene Suhrs illustrationer - og sådan noget

1. del blev bragt i septembernummeret 2008

Af T. Snorrason

Jean Baptiste Bernadotte var prokuratorsøn fra den lille by Pau, i Gascogne, beliggende i det sydvestlige hjørne af Frankrig grænsende til Spanien. Indbyggerne her er kendt for deres opfarehed og stolthed. Mest berømt fra området er nok musketeren d'Artagnan, der som bekendt er en virkelig, historisk person.

Bernadotte var som 17-årig med lyst til militæret frem for prokuratorgerningen efter faderens død indtrådte i hæren før revolutionen og tjente sig forbavsende hurtigt op til oversergent, den højeste rang en borgerlig da kunne nå. Og med revolutionen åbnede vejen sig for hastige avancementer for dygtige folk. Fra 1791 til 1804 avancerede han fra løjtnant til kejserlig marskal.

Hans tjeneste i revolutionsårene foregik i Nordfrankrig, mod Holland og langs Rhinen. I 1794 var han divisionschef ved Sambre et Meuse hæren, hvorved han kom til at kende og høre til kredsene omkring "røde" revolutionsgeneraler som Jourdan, Moreau, Brune og delte til fulde deres politiske opfattelse af revolutionen og dens mål. Republikken, frihed og lighed var ikke bare tom snak i de kredse. Det var, hvad de troede på og sloges for. En tilbagevenden til konge og adelsmagt ville de bekæmpe med alle midler. Ikke mindst fordi det ville tilintetgøre deres egne opnåede positioner i samfundet.

Som militærperson var Bernadotte en af tidens dygtigste generaler, velovervejede, metodisk, ikke chancespiller, men med en etik og moral, som nok var medbragt fra barndomshjemmet. Overmåde tapperhed var en selvfølge for alle franske generaler og officerer på den tid. Teoretisk viden og uddannelse

var ikke nødvendig. Den slags skulle felten nok lære dem.

Blandt sine tropper holdt han altid streng disciplin, og prøvede altid at sørge for deres fornødenheder på bedste vis og tillod ikke sine tropper at hærge de områder, hvor han havde kommandoen.

I disse år er det, at Bernadotte opbygger sin "familie militaire", officerer som Gérard, Hamelinaye, Maison og Maurin, som følger ham under hans forskellige franske kommandoer. Alle officerer dannede sådanne "militærfamilier"¹, hvor man søgte gensidigt at støtte hinanden i karrieren. Ikke mindst sørgede den højstrangerende for sine underordnedes forfremmelser.

Som højtstående revolutionsgeneral havde Bernadotte selvfølgelig også sine politiske forbindelser, fortrinsvis på venstrefløj, hvor man også finder Bonapartebrødrene Joseph og Lucien.

Lillebroder, general Bonaparte, kommer Bernadotte først til at kende nærmere, da hans division i 1797 sendes som forstærkning til Italienshæren, og de første stridigheder mellem to ambitiøse personligheder starter. Bernadotte lærer nu også, hvorledes man beriger sig i felten, noget som ikke fandt sted ved Rhinhæren, men som var sat i system, hvor Bonaparte kom frem.

I det første tilfælde drejede det sig om et kviksølvlager i Idria, som Bonaparte lod en agent overtage til halv pris, af hvilket beløb halvdelen sendtes til statskassen i Paris, medens en stor del af restbeløbet endte i Bonapartes lomme², hvorfra så tilflød diverse af hans generaler forskellige summer.

Berthier fik 100.000 francs, Bernadotte, Murat og Friant hver 50.000 francs og forskellige stabsofficerer hver 11.000 francs. Flere lignende "forretninger" påstås Bernadotte at have deltaget i Italien, og han lærer at lade underordnede som Gérard stå som

Portræt af Bernadotte i revolutionsårene. Man må beundre hans karakteristiske store næse, selv om han var mere kendt som "Sergent Belle Jambes", for sine smukke ben.

mellemmand for opkrævningen af de milde gaver fra "taknemmelige" lokale byer og samfund, læs: regulær afpresning.

Hertil skal dog siges, at den franske militærdoktrin siden syvårskrigen var, at alle omkostninger under krig pålagdes de områder, hvor man stod uden for Frankrig. Hvordan pengene skaffedes og fordeltes, måtte generalerne næsten selv om. Specielt, hvis de huskede at sende ca. 25% hjem til Frankrig. Frankrig var før og under revolutionen og siden under kejserriget altid på fallitens rand, og hæren "selvfinansierede" man, hvor det var muligt.

Bernadotte sendtes 1797 fra Italienshæren til Paris for at aflevere fem østrigske faner, der var erobret ved Rivoli. Årsagen angives både som en hæder, men også fordi Bonaparte ville af med Bernadotte af både politiske og praktiske årsager. Bonaparte var altid meget omhyggelig med, at ingen kom til at overstråle hans militære sejre, og om han også allerede på dette tidspunkt havde overvejelser om statskup, er ikke usandsynligt. Og så var det jo bedst at have en mulig modstander af vejen og væk fra dennes personlige loyale tropper.

I 1798 giftede Bernadotte sig med Désirée Clary (søster til Julie Clary, gift med Joseph Bonaparte) og blev således en del af Bonapartefamilien. Désirée havde været forlovet med Napoleon og blev noget mopset, da Napoleon

pludselig giftede sig med Josephine, Barras aflagte elskerinde. Det påstås, at Désirée først accepterede Bernadottes frieri, da en veninde forklarede hende, at Bernadotte var den eneste, som Napoleon frygtede, og som kunne overgå ham militært. For Bernadotte har årsagen vel været, at hun var en sød pige med en god medgift. Måske også hans venskab med politikeren Joseph Bonaparte, hos hvem Désirée da opholdt sig i Rom, spillede ind, idet han på det tidspunkt var mere magtfuld end lillebror Napoleone.

I 1799 opfordres Bernadotte af Barras og Siéyès til at deltage i et rask lille kup, men afslår. Så dristig var han dog ikke.

Hernæst blev han krigsminister, fra hvilken post han fjernes september 1799 som lidt for emsig og populær i det urolige Paris, hvor kuprygterne svirrede, men vist også fordi han ikke magtede opgaven tilfredsstillende. En måned senere er Bonaparte pludselig hjemme fra det fejlslagne eventyr i Ægypten.

Bernadotte forsøger at få ham arresteret på grundlag af "desertering og unddragelse fra karantæne", idet han var ganske klar over, at hensigten var kup mod republikken. Da kuppet skal foretages, beder Napoleon Bernadotte om støtte. Igen afslår Bernadotte at deltage, men lover at holde sig neutral "medmindre han får anden ordre af regeringen". Atter et noget besynderligt svar.

Med konsul Bonaparte sikkert i sadlen, udnævnes Bernadotte til chef for Vesthæren, som dels skulle forberede

invasion af England og dels afværge et eventuelt angreb derfra, som også kom, men mislykkedes totalt. Dernæst sattes han til at bekæmpe oprøret i Vendée.

Vesthæren opløses med freden 1802 i Amiens, og igen har Bernadotte sin store næse lidt for langt fremme i sit afskedscommunique, hvor han bralrer op om frihed, lighed og broderskab samt republikanske dyder. At han senere mistænkes for at være deltager i diverse sammensværgelser³ mod Bonaparte, var ikke uden grund og årsagen til Bonapartes udbrud, at "hvis den dumme sydbo ikke snart passer sig selv, vil han blive skudt".

Nogen direkte fældende beviser mod Bernadotte kunne - måske - ikke findes, dertil var han for forsigtig. Så da der jo igen skulle findes passende beskæftigelse til ham, skulle det være væk fra det politiske centrum, Paris.

Valget faldt på jobbet som militærguvernør i Hannover⁴, som Mortier havde besat i 1803, og Bernadotte overtager posten den 14. maj 1804. Ikke den mest betydende post måske, men med gode muligheder for at berige et medlem af Napoleonefamiliemafiaen, så han kunne leve i en passende stil. Noget Napoleon i øvrigt var meget opmærksom på for alle sine slægtninge og højere officerer.

Den 19. maj 1804 udråber førstekonsul Bonaparte sig til kejser Napoleon, og der følger bla. en stribe udnævnelser til kejserlige marskaller. Som man ser af navnene, er der mange "republikanske" imellem,

dels fordi de var dygtige generaler, men også for på denne måde at binde og bestikke dem til regimet. At Bernadotte ikke fik en skæbne som Moreau og Pichegru kan han sikkert for størstedelen takke sin Désirée for. Ja som medlem af den kejserlige familie bliver han endog i 1806 udnævnt til Prins af Ponte Corvo. En rigtig kejser kan selvfølgelig ikke have en svoger, som ikke er prins. Republikkens ihærdige fortalere var kommet temmelig langt fra sine tidligere revolutionære og republikanske idealer.

Guvernør i Hannover

I Hannover havde Bernadotte 25.000 franske tropper at forsørge og holde med udrustning, og der kom som ovenfor nævnt ingen midler fra Frankrig til underhold af tropper uden for Frankrigs grænser. Kontributioner og rekvisitioner var betegnelserne for pengeafpresningerne. Derudover skulle Bernadotte også sørge for overførsel af store summer til den evigt slunkne franske statskasse.

Fra Mortiers guvernørtid manglede der stadig løn til hæren på ikke mindre end 3,2 millioner francs. General Mortier, senere marskal, der ansås med rette for den hæderligste blandt marskallerne, var personligt rejst fra Hannover med et udbytte på nogle 100.000 francs som "gave", og ikke mindre end 2,5 millioner francs til fordeling blandt sin nærmeste "militærfamilie".

I modsætning til besættelsen af det

Fortsættes på næste side

Portræt fra ca 1805, udført af Lefevre. Her ses en Maréchal-des-Logis (underofficer) ved Bernadottes guider. Tilhører Brunonsamlingen, Chateau l'Emperi, Provence. For detaljer på pels og dolman, se udsnit af RIGO-planche no. 63. Skærf grønt med gule knuder.

Udsnit af maleri udført ca. 1843 af Carl Anders Dahlström. Billedet viser stormen på Lübeck 1806, og man ser her Bernadotte i spidsen for sin stab og guider. Da det var Bernadotte, der bestilte og betalte for billedet samt kunstnerens rejse til Lübeck for at studere terrænet, må man antage, at han også har kontrolleret uniformernes korrekthed. Ud over dette maleri, bestilte Bernadotte tre andre med følgende motiver: Revy på Ladugårdsgården 1838, Slaget ved Leipzig og Overgangen af Rhinen 1797. Bernadottemuseet i Pau.

Bernadotte ca. 1810.

Det franske 8. Korps 1807-1808

Fortsat fra forrige side

rige Italien, hvor Frankrig ændrede administrationssystem og love og gjorde området til en del af Frankrig, så fik Hannover i denne omgang (1803-1805) lov til at beholde sin gamle administration, hvilket bl.a. havde den fordel, at alle lån, også til Frankrig, kunne optages i Hannovers navn.

Totalt kom Hannover til at udbetale over 60 millioner francs til den franske hærs underhold, heraf kunne kun skaffes en tredjedel via kurfyrstedømmets normale indkomster. Resten måtte skaffes ved ekstraskatter og lån. Trussel om at lade området overgå helt og holdent til fransk forvaltning hjalp dog hver gang med at finde midler frem. Blandt andet blev tidligere skattefrie grupper som adel og kirke pålagt skatter på lige fod med øvrige. Ja der indførtes endog skatter, som kun ramte de formuende. Nye tider i Hannover.

Bernadotte selv gjorde dog sit for at mindske presset. Han afskaffede misbrug i leverancerne, prøvede at få mindsket troppeantallet, afskaffede indkvarteringsværternes pligt til at underholde officerer mod betaling af et fast beløb, hvilken før havde givet rige muligheder for afpresning, halverede generalernes taffelpenge og kantonerede soldaterne i faste lejre. Alt sammen littede den økonomiske byrde for Hannover.

Bernadottes vej til virkelig rigdom

Krigskommissærerne, som svindlede bravt og gerne udskrev flere rationer og mere fourage end nødvendigt, var han også efter. Og disciplinen holdt han stramt blandt sine tropper. Så alt i alt kom Hannover bedre ud af oplevelsen end mange andre besatte områder. Og bagefter lyder der heller ikke mange bebrejdelser mod marskallen, som ellers nærmest holdt hof med store fester for samme borgers penge.

Bernadottes personlige indtægter før ankomsten til Hannover beløb sig ikke til meget mere end hans generalsløn. Alene fruens medgift havde gjort det muligt at købe hus i Paris og i 1801 et lille slot, La Grange. Året efter havde han dog måttet optage lån hos både finansmanden Ouvrard og den rige general, senere marskal, Augerau, som havde tjent og stadig tjente styrtende på sine plyndringer. Lånene blev dog snart betalt tilbage.

Brigadegeneral Bernadotte ved Sambre et Meusearmeen, graveret af P.M. Alix efter H. Lebrun. Portrættet må Bernadotte have syntes så godt om, idet det var det, som blev præsenteret i 1810 ved rigsdagen i Örebro, så svenskerne kunne se, hvilken flot og energisk fyr tronprætendenten var.

Alerede få dage efter ankomsten til Hannover besluttede kurfyrstedømmet at forære marskallen en passende lille gave, en pragtvogn med seletøj til seks heste; pris 1.100 rigsdaler (ca. 2.200 francs). Men en uge efter henvendte hans betroede Gérard sig til en af de ledende borgere, kommerceråd Brandes, og meddelte, at det undrede ham, at man endnu intet havde gjort for marskallen på trods af "forudgående samtale", læs: aftale om bestikkelse, med Hannovers agent i Paris, Ramdohr. Og han tilføjede som yderligere trussel, "at Talleyrand havde sagt ham, at selveste kejseren ønskede, at Bernadotte forbedrede sine økonomiske forhold i Hannover!" Og Gérard personligt ville være svært kompromitteret, såfremt der ikke kom en lille gave som bevis på Hannovers hengivenhed, idet han havde haft svære problemer med at overtale marskallen til at modtage noget. Ja endog Joseph Bonaparte havde måttet inddrages for at få Bernadottes tilsagn. Og desuden ville han da gerne lige nævne, at om galt skulle være, kunne Bernadotte jo blot tage alle de midler, han ønskede, af Hannovers kasse. I det hele taget oprådte Gérard særdeles frækt og

*Bernadottes barn-
domshjem
i Pau. Nu
indrettet som
Bernadotte-
museum.*

*Køkkenet i
Bernadottes
barndoms-
hjem.*

selvtilfreds ifølge Brandes. Man tvivler ikke på, at der var system i sagerne, og at det var vel afprøvet.

Administrationsudvalget besluttede hurtigt at tilbyde 100.000 francs mod, at marskallen skulle forsøge at få troppeantallet nedbragt fra 29.000 til ca. 21.000. Og så ville der også falde 1.500 rigsdaler af til Gérard. Ikke så snart var man så langt, før en anden adjutant, Chalopin, henvendte sig og meddelte, at han da skulle behandles lige så godt som Gérard. I øvrigt havde agenten Ramdohr specielt anbefalet en present til adjutant Maison. Og så lige, mens man nu var i gang, Gérard burde da mindst have 2.500 rigsdaler. På udvalgets noget lavere tilbud lød svaret fra Gérard, at man skam ikke kunne stille vilkår til Bernadotte, men alene forsøge at opnå hans velvilje. Med andre ord, slip alle skillingerne, eller... Og Bernadotte selv satte trumf på ved at forklare, under en anden samtale kort efter med Brandes, hvor fattig han var, men at han, hvis han havde villet, kunne have skaffet sig 400.000 alene bare i rente - via sin guvernørpost.

Efter den lille venlige oplysning fandt udvalget det klogest straks at udbetale uden betingelser. Som den venlige mand Bernadotte var, tøvede han først med at modtage en sådan present fra "det udmærkede land", men indvilligede dog til slut allernådigst at modtage gaven, idet han bemærkede, at han skam udmærket vidste, hvor meget Mortier havde modtaget. Med andre ord, dette var kun begyndelsen.

Også andre højere officerer fik små "gaver" ved samme lejlighed. Således 50.000 til kejserens personlige adjutant, Caulaincourt, og den beskedne general Eblé fik 5.000 rigsdaler. Til Désirée sendtes også lidt, for 608 rigsdaler kostbart dækketøj. En sådan gave var også tidligere sendt til marskal og generalstabschef Berthier og udenrigsministeren Talleyrand i håb om lidt lettelse for Hannover.

Da Bernadotte efter en bortrejse et halvt år senere vender tilbage til Hannover, spørger en officer, om det ikke var tid til en ny gave til marskallen. Først tror man, det blot er en henkastet bemærkning, men nej. Bernadotte selv gør opmærksom på fejltagelsen. Det er en lille "anerkendelse" for alle de lettelser, han har skaffet Hannover. Man beslutter sig til endnu 100.000 francs. Men ih, det er da alt for galt. Det lykkes dog at betale den rare marskal, som samtidig til gengæld bifaldt lidt småønsker fra udvalget. Også Bernadottes daværende stabschef^s, Léopold Berthier, broder til marskallen, sikrede sig kontant belønning for sit familieskab. Og Bernadotte sikrede sig ved sin afmarch fra Hannover yderligere 100.000 francs fra Hannover.

Som det skal ses, var der også andre muligheder for at skaffe sig "gaver", og alle højere officerer deltog, mere eller mindre groft, det var en del af tiden. Således fik den kunstinteresserede og meget retskafne Eblé lov til at medtage de malerier, han havde lyst til at tage fra slottet i Hannover. Da det var den ikke særligt populære engelske konges personlige ejendom, generede det vel heller ikke hannoveranerne.

Optagelse af statslån

Da Hannover ikke kunne skaffe alle de midler, som den franske besættelse kostede, måtte man på lånemarkedet som en ikke særlig sikker debitor, idet den engelske konge allerede i 1803 havde meddelt, at han ikke hæftede for lån optaget af Hannover uden hans godkendelse. Hos Hamburg og Lübeck havde man allerede optaget lån inden Bernadottes ankomst.

Nu var det så Bremens tur til at spytte i bøssen. Man ville gerne låne 2 millioner francs, men fik nej, samtidig med at også Hamburg afslog at udlåne yderligere. Fra starten havde Bernadotte truet med at ville blokere for Bremens havn, såfremt osv.

For at komme ud af denne ubehagelige situation, forsøgte Bremen sig med en gave til marskallen på 200.000 francs.

Adjudanten Chalopin dukkede op i Bremen og skaffede først sig selv 4.000 francs, meddelte dernæst, at man ikke helt kunne undgå at yde et lån, men en gave til marskallen kunne måske hjælpe til at nedsætte beløbet. Mod yderligere 8.000 francs lovede den flinke adjutant at prøve at få låneoptagelsen aflyst, såfremt Bernadotte personligt fik 300.000 francs.

Den hæderlige marskal blev rasende ved så frækt et tilbud og iværksatte straks blokade med begrundelsen, at der spredtes antifranske pamfletter i Bremen, og at den franske konsulinde og franske officerer var blevet generet i Bremen. Al flod og vejtransport til og fra Bremen spærredes, hvilket handelslivet ikke holdt til i mere end nogle uger. Man tilbød 400.000 francs i lån, men nix, Hannover skulle låne 2 millioner. Endelig enedes man om 1 million.

Men sagen sluttede ikke her. Bremerne prøvede at være smarte og meddelte, at de 300.000 lovet som gave, ville blive udbetalt diskret, såfremt Bernadotte ville nøjes med 400.000 i lån. Det blev afslået med begrundelsen, at

Fortsættes på næste side

Suhr Tafel 65. Guiden des Fürsten von Ponte Corvo (Bernadotte), ca. 1808.

Suhr Tafel 41. Aides de Camp des Fürsten von Ponte Corvo (Bernadotte) in Kleiner Uniform, ca. 1807-1808. Den første adjutant er i feltuniform, medens de 2 andre er i tjenesteuniform.

Det franske 8. Korps 1807-1808

Fortsat fra forrige side

lån var ét, en gave var noget helt andet. Så prøvede man med, at de 300.000 var en del af lånet på en million. Den gik heller ikke. Man var klar over, der måtte en pæn gave til, og sendte et par betroede og ærværdige senatsmedlemmer for lodde stemningen.

Bernadotte var venligheden selv. Der var ikke alt det gode, han ikke ville gøre for Bremen. Han var fuldt klar over betydningen af flodtrafikken osv, men han måtte have tid til at tænke over problemerne ved at ophæve spærringen. Og for at hjælpe på forståelsen, trådte den flinke adjutant Chalopin til, forklarede hvilket godt menneske Bernadotte var, kejserens egen svoger, meget indflydelsesrig osv., og Bremen skulle være glade for, at det ikke var den slemme Augerau, man forhandlede med. 200.000 da? Nix. 300.000, idet Bernadotte allerede havde bortlovet betydelige dele af den oprindeligt lovede "gave". Bremen måtte til lommerne, men det er karakteristisk for tiden, at senatsmedlem Horn efterfølgende beskriver Bernadotte som "en energisk mand, med en fortræffelig karakter i forhold til andre, streng, heftig, godmodig, æren betyder mere for ham end egennytten..." og mere af samme skuffe.

Samme teknik brugtes senere over for Hamburg og Lübeck med forskellige mellemmand og adjutanter til at sørge for de slet skjulte trusler. En mand af tiden og så afgjort mindre grådig end de fleste. Derudover skal man tænke på, at ikke alle pengene gik i Bernadottes lomme, men at der deltes ud af

rovet til stabene. Og hansestæderne var ledet af handelsmænd, som udmærket forstod begrebet forretning i det mange forskellige varianter. Man ser "militærfamilien" som en helt naturlig ting hjælpe med afpresning, trusler om at diverse magtfulde personer er indforstået hvad de også var. Temaet kunne varieres på mange måder, og blev det.

Desværre eksisterer der ikke mange yderligere tal og beretninger af tilsvarende art⁶ fra Bernadotte i Hamburg og Danmark, men marskallen blev ikke fattigere af sine ophold her, som Napoleon siden hen kommenterede om hans ophold. Hans stab og "militærfamilie" var altid opfindsomme og hjælpsomme til at gennemføre diverse forretninger⁷ til fælles bedste, ikke mindst Gérard, der både af Napoleon og sine kammerater betragtedes som en af de yngre officerer med en lysende militær karriere forer sig, hvilket han også fik.

I Hamburg forøgede Bernadotte yderligere sin formue, ikke mindst ved sit fortrinlige samarbejde med Bourrienne⁸, en korrump slyngel af format, tidligere Napoleons førstesekretær, nu ambassadør i Hamburg.

Og når det var så svært for Danmark, allieret med Frankrig, at få de uvelkomne franske gæster ud af landet, skal det såmænd nok skyldes, at Bernadotte havde indgået aftale - mod betaling - om ikke at genere Hansestaden yderligere efter afmarchen derfra. Således også forlader de franske Danmark via den danske by Altona, ikke via Hamburg.

Frederik 6 betalte straks ved afmarchen stabschef Gerard og hans venner deres lovede dusører, som de fik for at "påvirke" marskallen til at forlægge de franske uden for Danmark. Men afmarchen skyldtes alene den kommende krig med Østrig 1809, og indmarchen i Danmark var alene foretaget for at forpleje det franske korps.

Da Bernadotte blev kronprins af Sverige, var han i stand til at betale Sveriges samlede udlandsgæld.

Bernadottes stab

En af de ting, der gjorde den franske hær så effektiv, var dens stabssystem, som alle lande snart efterlignede.

Det har ikke været muligt at finde en fuld oversigt med navne osv. for Bernadottes franske generalstab⁹, men her er hvad, der har kunnet stykkes sammen:

Stab

Chef d'Etat Major:

Aides de Camps:

(Adjutant commandant Jean Hamelinaye, premier aide de camp, oberstløjtnant Sevret, eskadroncheferne Champeaux. og Steck samt kaptajnerne Delaveisnes, Gentil og Vilatte.)

1 adjutant til Gérard

Inspecteur aux Revues:

Ordonnateur en Chef:

Commissaires des Guerres:

Commissaires Adjoint:

Commandant l'Artillerie:

Officiers Adjoints à la suite:

Gendarmerie:

General de Brigade Gérard

8 adjutanter til Bernadotte.

Caire

Duprat

Bourdon Carles

Salmon

Général de Brigade Mossel

Allain, Girault og Gauthier (rang af

bataljonschefer)

Maupoint, senere Jouvancourt

Désirée Clary, 1807. Malet af Robert Lefèvre.

Bernadottes slot "Chateau La Grange", som han først fik råd til, da han havde giftet sig rigt og ikke mindst lærte, hvorledes man tjente lidt ekstra ud over den almindelige løn.

General Etienne Maurice Gerard, 1816. Malet af Jacques Louis David. "Entre tous mes généraux, Gérard est né avec l'instinct d'un grand capitaine; c'est une espérance pour la France; le temps m'a manqué pour le faire maréchal.", Napoléon Bonaparte. Tilhører The Metropolitan Museum of Art, New York

Suhr Tafel 39. Aide de Camp des Fürsten von Ponte Corvo (Bernadotte) und dessen Sohn, ca. 1808. Armbindet (brassard) var hvidt med guldstikkerier og -frynser for marskaller, røde med guld for divisionsgeneraler og blå med guld for brigadegeneraler. Drengen, man ser på billedet, er Bernadottes søn Oscar.

Herudover har der været flere adjutanter, ingeniører, kartografer, læge og administrativt kontorpersonele tilknyttet, men det lyder overvældende, når det har kunnet opgå til et antal på over 150 personer ved det samlede hovedkvarter og med endnu flere heste og tjenere, når man ser på bestemmelserne, for hvad en stab for et armékorps skulle indeholde.

I Holtzmann opgives, at der to dage før Bernadottes ankomst til Hamburg kom bud om at skaffe indlogering til prinsens følge af officerer ”2 generaler (vel Gérard og Romana), 3 oberster, 4 oberstløjtnanter og dertil en del kaptajner og løjtnanter”.

Som vagtkompagni valgte Bernadotte et grenaderkompagni fra det spanske regiment Zamora, som fulgte hovedkvarteret på march. En tid i Hamburg havde Bernadotte også en bereden spansk vagt på 30 mand fra Rytterregimentet El Rey.

Den egentlige stabsvagt og sikkerhedstjeneste udførtes af beredne franske gendarmere.¹⁰

Personligt havde Bernadotte derudover en stor civil stab af tjenestefolk, idet han som prins holdt et stort hof og havde megen selskabelighed. Om denne hofstab har det ikke været muligt at finde noget, måske det altsammen er i Bernadottes papirer i Stockholm.

Forlægget, en akvarel, til denne tegning har det desværre ikke været muligt at genfinde. Men RIGO opgiver i teksten til sine første Plumet-plancher (ca. 1961-63), at forlægget skulle bero i Kunstindustrimuseet, København, og være dateret 1807. I så fald kunne det være en tegning, der viser Bernadottes førsteadjudant i gallauniform, Hamelinaye, som netop var i København dette år.

Suhr Tafel 40. Aide de Camp des Fürsten von Ponte Corvo (Bernadotte) in Großer Uniform, ca. 1808. Adjudanten her er vist i fuld galla.

I Hamburg findes intet fra hans ophold, ifølge Hamburgs stadsarkiv, iøvrigt heller ikke om spanierne. I de franske arkiver skulle materialet om Bernadottes og de franskes ophold også være meget tyndt. Årsagen synes at være, at Bernadotte har taget diverse papirer med sig til Sverige. Således befinder franske ingeniørtegninger til den franske baraklejr ved Flensburg sig i Stockholm.

Adjutanternes uniformer

For alle adjutanter ved marskallernes stabe blev 1807 fastsat en fælles gallauniform, husaruniform med pels, dolman og benklæder i ”bleu imperial”, den kendte mørkeblå, næsten sorte, farve, krave og opslag tilsyneladende undertiden røde. Det hele med guldtræsser og snore. Hovedbeklædning colback, pelshue. Til daglig tjeneste mørkeblå skødekjole og benklæder. Rød vest med guldsnore og kantning. Epauletter og skuldernore i guld.

Men de marskaller, der havde titel af kejserlige prinser (på det her tidspunkt Berthier og Bernadotte), kunne frit vælge farverne til deres adjutantuniformer i samklang med deres heraldiske eller hofs farver. Bernadotte valgte lyseblåt med hvidgult og guld (Suhr

Fortsættes på næste side

Det franske 8. Korps 1807-1808

Fortsat fra forrige side

pl. 39, 40 og pl 41). Hvorfor det blev disse farver, er der flere gæt på. Et kunne være, at farverne er så tæt på, han turde, til Napoleons egne ordonnansadjutanter i lyseblåt og sølv, som de tilsyneladende allerede skulle være i 1807. Skriftlig dokumentation herfor findes dog først fra 1809, og kejserens ordonnansadjutanter kendes kun i mørkegrønt i og fra 1807. At Bernadotte skulle have tænkt på Sveriges blå gul allerede på dette tidspunkt, lyder usandsynligt, ikke mindst da han i begyndelsen drømte om et nordtysk kongerige omkring Hansestæderne og overhovedet ikke havde Sverige i tankerne.

På forsiden af Chakoten 52. årg. nr. 2, 1997¹¹, kan ses en illustration udført af den berømte franske militærmaler JOB efter Suhrs pl. 39 af Bernadottes søn, prins Oscar, ridende sammen med en af faderens adjutanter i Hamburg. JOB har selv "opfundet" de massive pistol-dækkener, som man ikke ser hos Suhr.

Bernadottes Guidekorps

Særlige beredne Guidekorps blev oprettet 1792 til tjeneste ved og beskyttelse af de forskellige franske armékorps' hovedkvarterer, men funktionen har til alle tider eksisteret i alle hære, blot forskelligt organiseret. Officerer og mandskab var særligt udvalgt, og kompagnierne formeredes kun under krig. Når fred indtrådte, vendte mandskabet tilbage til deres stamenheder. Uniformeringen bestemtes først ved oprettelse.

Kompagnierne skulle i 1792 bestå af 1 kaptajn, 1 løjtnant, 1 maréchal des logis, 2 brigaderer og 16 guides. Armégeneralerne kunne dog selv fastsætte antallet af guider efter behov. I 1799 er guiderne formeret som et korps på 500 mand i fem beredne kompagnier, hver bestående af 1 kaptajn, 1 løjtnant, 1 underløjtnant, 1 maréchal des logis, chef, 4 marécheaux des logis, 1 brigadier fourrier, 8 brigadiers, 2 trompetere og 81 guides.

I marts 1800 nedlagde Bonaparte alle de forskellige guidekorps/personlige livvagter og erstattede dem med dragonkompagnier, ligeledes kaldt Guides du General en Chef. Mandskabet skulle udtages blandt tidligere guider, men officererne måtte kun udnævnes af førstekonsulen. Førstekonsulen havde et vågent øje til evt. konkurrerende generalers små private hære.

Et guidekompagni skulle pr. marts 1800 have: 1 capitaine commandant, 1 capitaine en second, 1 lieutenant en premier, 1 lieutenant en second, 2 sous lieutenants, 1 maréchal des logis chef, 4 maréchal des logis, 1 brigadier fourrier, 8 brigadiers, 2 trompettes og 144 guider.

Bernadottes guidekorps overtog han fra general Mortier, det var oprettet, da denne i 1803 blev guvernør i Hannover¹². Den 14. maj 1804 overtog Bernadotte guvernørposten og samtidig sin forgængers guidekorps under kommando af lieutenant commandant Joseph Stanislas Ganier. Ganier fik ordre på at fortsætte som chef og nu kaptajn, afdelingens navn var meget betegnende "Chasseurs à Cheval de Garde du Général en Chef Bernadotte". I begyndelsen er uniformerne som tidens ridende jægere, rød dolman med gule snore og grønne benklæder. Chakot med grøn flamme, kantet gult. Skaberakker grønne med orange/gul kantning.

Da Bernadotte bliver marskal den 19. maj 1804, og endog prins i 1805, får uniformeringen et lille pift opad, idet den bliver, utvivlsomt bevidst, af samme udseende som de kejserlige gardejægere til hest. Pelshuer (colpacs) med rød puld, aurore (orange) kantninger og kvast, rød dolman med grøn krave og opslag, grøn pels, alt med aurore snore. Fjer, hvid med rød

Fortsættes på næste side

Trompeter fra tiden i Hannover 1804-1805.

Kaptajn J.S. Ganier, kompagnichef, og en guide (chasseur). Feltuniform 1804.

Løjtnant i forårsuniform (tenue d'été) 1804.

Kaptajn J.S. Ganier i udgangsuniform (tenue de ville) 1804-1805.

Brigadier Perrot i paradeuniform 1804.

Kaptajn J.S. Ganier i daglig tjenesteuniform, bagved trompeter i feltuniform 1804-1805.

Maréchal-de-Logis med udgangsuniform (tenu de ville), vinter 1805.

Maréchal-de-Logis i feltuniform (été) 1806.

Kaptajn J.S. Ganier i "afslappet" uniform (tenu d'intérieur - été) og guide (chasseur) i udgangsuniform (tenu de ville - été) 1805.

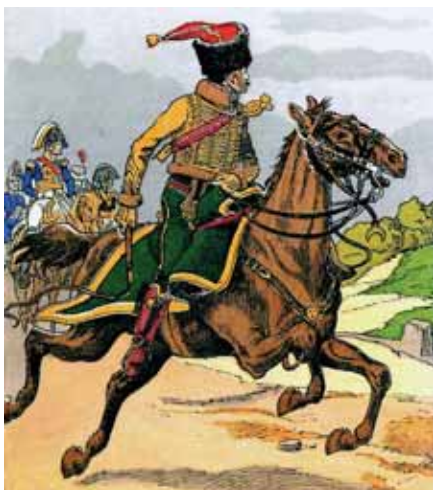

Det franske 8. Korps 1807-1808

Fortsat fra forrige side

top for menige. Til galla bar officererne tilsyneladende røde benklæder med guld og deres grønne skaberak udskiftedes med den kendte pompøse med leopardskind.

Suhr viser guider i Hambuwrg (pl. 65). Kun franske officerer havde hvid fjer og hvid/grå pelsbesætning, så midterfiguren og måske fig. 3 må være officerer. Men man skulle tro, at snorene så havde været guld? Rigo viser, på sin planche 63, "Guides des Maréchal Bernadotte 1805 1809", en guideunderofficer fra 1805, efter samtidigt portræt, med snore mixede hvid grøn, gule knapper, skærf grønt med gule knuder, hvor Suhr viser rød grønne.

Kaptajn J.S. Ganier, chef for guiderne, her tjenstgørende som adjutant hos marskal Bernadottes 1806-1807, hvorfor han er iført adjutanternes hvid-gule (ventre de biche) pels, som også ses hos Suhr.

Pels og Dolman for underofficer ved Bernadottes guider 1805. Udsnit fra Plumetplanche no. 63 af RIGO.

Fra Ganier stammer en meget sigende lille beretning. En dag mødte han marskal Berthier, og på sin uniform havde Ganier aiguillettes, skuldernsnore. Sådanne måtte kun bæres af kejserens Garde, adjudanter osv. samt af adjudanter tilknyttet Berthiers stab. Denne var jo blevet prins og dertil meget ømfindelig med sine fine uniformsprærøgativer. Også typisk, at Bernadotte alligevel lod sine folk bære aiguillette. Berthier blev stiktosset ved synet, og beordrede straks de ureglementerede aiguillettes aflagt. Ganier fortalte Bernadotte om episoden, og da marskallen ikke kunne fordrage Berthier, udbrød han: "De quoi se méle monsieur Alexandre, qu'il fourre son nez dans ses affaires et non dans les miennes."¹³ og gav Ganier

Trompeter i galla 1807.

en håndfuld napoleoner, så han kunne gå ud og købe noget nyt til uniformen, med kommentaren "Helst så ureglementeret som nu muligt!"

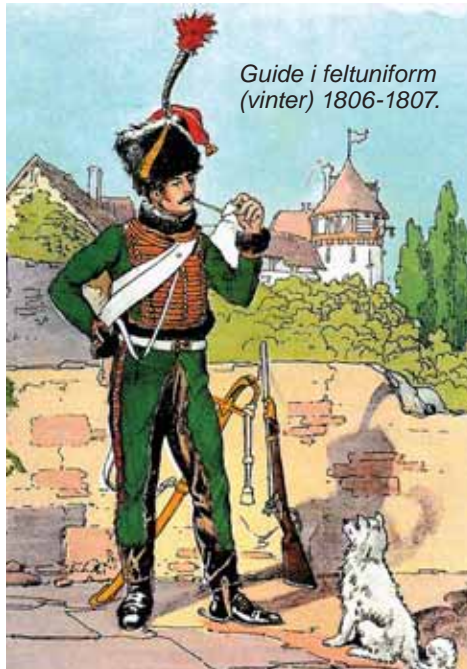
Ganske som ved garderegimenterne havde Bernadottes guider en udgangsuniform, rød habit surtout med grøn krave og spidse opslag, gule knapper, evt. med rabatter. Skøderne røde kantet grønt. Hvid vest, hvide knæbukser og hvide strømper, små sko med spænder. Officerer selvfølgelig med guld-aiguillettes¹⁴.

I 1807 indtrådte Ganier i Bernadottes personlige stab og fulgte med ham i 1810 til Sverige. Da Bernadotte tiltrådte koalitionen mod Frankrig, forlod Ganier straks Sverige, tog til Frankrig og deltog i 1814 i kampene mod Frankrigs fjender.

Guiderne er ikke omtalt i Danmark som følgende Bernadotte og heller ikke listet i den franske oversigt af 1. februar 1808. Hvornår de er nedlagt er usikkert, men intet skriftligt findes om dem efter 1807. Bucquoy angiver, at "de nok fulgte Bernadotte under felttoget mod Østrig 1809", men det er tvivlsomt. Snarere er de blevet opløst, da Victors korps blev nedlagt, idet man må antage, at de er fulgt med, da Victor overtog Bernadottes korps, efter at han var blevet såret ved Spanden i Østpreussen 1807. For dette taler, at chefen for guiderne, Ganier, indtrådte i Bernadottes stab, og en ny ses ikke at være udnævnt¹⁵. Napoleon havde et godt øje til marskallernes små private gardes. Kejserens trone baserede sig jo ikke mindst på Gardes, som var skabt på grundlag af hans oprindelige guidevagt, det senere ridende gardejægerregiment.

Kaptajn J.S. Ganier, chef (commandant) for guiderne, i stor galla 1805-1806.

Guide i feltuniform (vinter) 1806-1807.

Løjtnant i reglementeret stor galla 1805-1809.

Kaptajn J.S. Ganier og en underofficer i selskabsuniformer (tenue de reception) hos prinsen af Ponte-Corvo 1805-1808.

Noter til Det franske 8. Korps 1807-1808

1. Betydningen af at tilhøre en berømt og højtstående generals "militærfamilie", ser man f.eks. efter slaget ved Marengo, hvor general Dessaix faldt. Hans adjutanter stod nu uden "familiefar", som kunne hjælpe dem i karrieren. Napoleon, som skyldte Dessaix sejren, optager de to i sin stab og lover at sørge for deres fremtid. Den ene var Lannes, der endte som marskal, og den anden Savary, Napoleons højre hånd i skumle foretagender, senere bl.a. chef for gardegendarmier.
2. Bonapartes plyndringer i Italien reddede den franske statskasse og bragte samtidig en masse kunst til Louvre, men gjorde ham også selv særdeles velhavende og i stand til at købe slottet Malmaison. De største røverbaroner var dog personer som marskallerne Masséna, Augereau og Soult, men næsten alle højere officerer deltog og betragtede det som en del af deres krigsfortjeneste. Bestikkelse og korruption var en del af livet i Frankrig, også den gang. Talleyrand, udenrigsministeren, var berygtet for sin bestikkelighed, det skulle der alligevel noget til på den tid.
3. At det ikke var småfolk, der begav sig af med sådanne planer, forstår man af navne som Masséna, Augereau, Brune, Mac Donald, Moreau og Pichegru. Alle ønskede de at stoppe Bonapartes vej mod enevældig magt og genindføre republikken. Men konsulen var dem alle for politisk snedig og hans politi under Fouché for effektivt. Under hele Napoleons regeringstid var der altid kup og mordplaner i gang. Præfekterne vidste det, som en af dem siger: "Så snart kejseren er ude af Paris, begynder det." Det er først efter kejserens fald og ikke mindst efter hans dygtige "public relation" virksomhed fra Sankt Helena, at Napoleon bliver dyrket som en helteskikkelse. Indtil da, jævnt forhad, ikke mindst som sejrene blev færre eller direkte førte til nederlag og tab af flere generationer mænd.
4. Ser man på de poster Bernadotte får, er de altid langt væk fra Paris, sjældent med franske tropper under sin kommando, men derimod bayere, spaniere, hollændere, danske, polakker og saksere. Ikke nogen tilfældighed fra Napoleons side, og da slet ikke fra Napoleons stabschef, Berthiers, side.
5. Leopold var ikke Bernadottes valg, men var antageligvis sat på posten for at holde øje med Bernadotte.
6. Oplysningerne og tal stammer alle fra Bernadottes eget arkiv. Efter 1805 er der desværre ikke sådanne oplysninger. Dog kendes et par mislykkede forsøg på "kontante gaver til marskallen for lettelser" fra Gérard og Maison, da Bernadotte var guvernør i den preussiske enklave Ansbach, inden den overgik til Bayern, og senere afpresningsforsøg over for rigs- og fristaden Nürnberg.
7. Gérard skaffede sig i Danmark således tilladelse til toldfri import af vin "til de franske tropper", hvorefter han solgte rask løs af den billige vin til danskere. Bernadotte anbefalede, at Danmark overførte betalingen for de franskes forplejning til hans agent, Crelinger, i Hamborg, hvorefter denne ville sørge for leverancerne af diverse. Man overførte pengene som ønsket, men leverancerne var meget mangelfulde. Hvor differencen endte, kan man selv gætte på. Der var mange variationer, Bernadotte og hans adju-

danter var opfindsomme. Frederik 6 var rasende, men kunne intet gøre. I stedet involverede han sig, ligeledes via sine adjutanter, i diverse smuglerier gennem de danske kystbyer af varer, som brød fastlandsspærringen. Man kunne jo lige så godt deltage selv.

8. Louis Antoine Fauvelet de Bourrienne kendte Napoleon fra militærskolen i Brienne, men militæret tiltalte ham ikke, og i stedet studerede han jura og diplomati. Han forlod Frankrig under revolutionen og vendte først tilbage 1792, hvor han genoptog forbindelsen til Napoleon. Napoleon hidkaldte ham til forhandlingerne med østrigerne 1797. Han fulgte med til Ægypten som sekretær og var med den lille skare, der fulgte Napoleon på flugten fra Ægypten. Han fortsatte som sekretær til 1802, hvor han blev fyret for uhæderlige finansielle transaktioner. I 1805 sendtes han som ambassadør til Hamborg, hvor han skulle sørge for gennemførelsen af fastlandsspærringen. Bourrienne var imod og benyttede sin stilling til at berige sig ved salg af importlicenser mod procenter, først i samarbejde med marskal Brune, senere med Bernadotte. I 1810, efter at have tjent styrtende blev han tilbagekaldt i unåde. I 1814 gik han med royalisterne. Han er mest kendt for sine "Memoires", som er særdeles løgnagtige og perfide, men uhyre morsomme som tidsbillede.

9. Etat de Situation des Troupes composant l'Armée aux Ordres de S.A. Le Maréchal d'Empire, Prince de Ponte Corvo, à l'Époque du 1er fevrier 1808. Venligst stillet til rådighed af Eric Lerdrup Bourgois. Desværre glemte denne at fremsende det øvrige lovede materiale, hvad det så end måtte have indeholdt.

10. Godchot p. 147 nævner, at Bernadottes "Quartier General" (Korpsstab), under kommando af chef de bataillon Gilbert Gaultier, havde til bevogtning et grenaderkompagni fra Zamora samt en afdeling (beredne) gendarmere, medens det forlagdes 8. marts Elmshorn, 9. Itzehoe, 10. Inien, 11. Rendsborg, 12. Slesvig, 13. Flensborg, 14 Åbenrå, 15. Haderslev, 16. Kolding, 17. Snoghøj og 18. Odense. Ingen guider nævnes, og den eskorte der fulgte Bernadotte til Odense kom fra 14. Regiment ridende Jægere. Se Mumme p. 42 og 45.

11. Se i øvrigt I.M.C.S. Elsmarks artikel i Chakoten 1973, p. 70 ff.: "Marskal Bernadottes adjutantstab 1807 1808."

12. Disse havde grøn dolman med gule snore, officererne bar gul pels.

13. "Typisk for det fjols at blande sig, den gode hr. Alexander, han skulle holde snotten i sine egne sager og ikke mine." Bevidst undlader Bernadotte at titulere Bertier som hverken prins eller marskal, men som "borger".

14. I Bucquoy, Cdt. E. L.: Les Uniformes du Premier Empire. Dragons et Guides. Paris 1980, finder man en meget nøjere gennemgang af Bernadottes guiders uniformering, idet Ganiers barnebarn var militærmaleren Ganier Tanconville, som derved havde adgang til forskelligt originalmateriale og billeder.

15. Forsøg på at få diverse oplysninger om Bernadottes stabs sammensætning og guidekorpsets historie ud af den svenske militærhistoriker Margareta Beckman, forfatter til bogen "Jean Baptiste Bernadotte, Från revolutionssoldat till svensk kronprins", 2003, har ikke været nogen succes.

Anmeldelse af Årbok 2008 Norsk Våpenhistorisk Selskap

Norsk Våpenhistorisk Selskap har igen produceret en lille perle af en årbog, med meget interessante og velskrevne artikler ledsaget af flotte illustrationer i såvel farve som sort/hvid.

Som tidligere årbøger henvender 2008-årbogen sig i stor udstrækning til danske uniforms- og våbeninteresse-rede, da hovedparten af artiklerne helt eller delvis omfatter tiden hvor Norge og Danmark udgjorde et samlet rige.

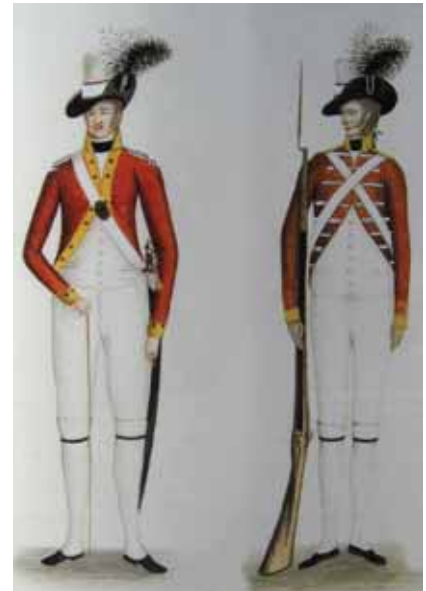
2008-årbogen har som anført 384 sider svarende til en udvidelse på 143 sider sammenlignet med 2007 årbogen. Det har givet plads til 9 artikler mod 5 sidste år. Men prisen er stadig den samme. Det er simpelt hen byens bedste køb. Artiklerne er alle ledsaget af et fremragende billedmateriale i farver heraf mange billeder, der ikke har været vist tidligere. Sammen med denne anmeldelse bringes nogle billeder som en appetitvækker.

Af særlig interesse finder jeg artiklen om vor tidligere tropekoloni Trankebar. Den ville jeg gerne have

bragt i Chakoten ledsaget af de flotte akvareller fra Indien, som den kultiverede og ubestikkelige guvernør Peter Anker malede under sit ophold fra 1788 til 1807.

2008-Årbogen indholder følgende artikler:

- 1) *Skiløpersabelen – M/1787 eller "omkring 1770"? Af Trond Bækkevold og Ola Mørkhagen.*
- 2) *Uniformer ved skiløperbataljonerne 1747-1826, af Trond Bækkevold.*
- 3) *En lidt upåagtet Christian den 6. kårde, model 1735? Af Henrik Vensild.*
- 4) *Artilleriets uniformer indtil 1815, af Karsten Skjold Petersen.*
- 5) *Peter Anker og uniformsbilder fra Trankebar, af Karsten Skjold Petersen og Knut Erik Strøm.*
- 6) *Uniformene til den norske hærs kavaleri – del II – etter 1814, af Erik C. Aagaard.*
- 7) *Husarhodeplagg brukt i Norge, af Knut Erik Strøm.*
- 8) *Broderiboken fra Corneliussen & Olsen, af Knut Erik Strøm.*
- 9) *Snappplåskonstruksjoner i Europa og Norge – Del II, af Arne Emil Christensen.*

Udsnit fra to af Ankers tegninger fra 1791 af en infanterikorporal og en musketer i Trankebar.

Skiløbersoldaten i 1808 baseret på det seneste kildemateriale, tegnet af Dag Frogness.

Skiløbersoldat fra det såkaldte Vial-manuskript, planche 50.

Approbationstegning fra 1805 for uniformer for indisk officer og for sepoy ved infanterikorpsset i Trankebar. (Rigsarkivet, København)

384 sider rigt illustreret i farve og sort/hvid
Pris N.kr. 150,- plus porto
Købes på følgende adresse:
Norsk Våpenhistorisk Selskap
c/o Tollef Moe
Slemdalsvn. 33b
0373 Oslo
Norge

Af Claus Mogensen

**PLASTBYGGESÆT, MILITÆR, FLY, SKIBE,
 FIGURER, SOLDATER, BRITAINS FIGURER,
 STØBEFORME, SILIKONE TIL FORME,
 PU-MASSE, MODELLER-MATERIALER,
 INSTRUMENTER, LIME, MILLIPUT,
 MALING, VALLEJO, HUMBROL, REWELL,
 SPECIALFARVESÆT, TØRBRUSHING,
 UNIFORMER, HUD, CAMOUFLAGE M.V.
 PENSLER, SPRØJTE-SÆT, SPRØJTE-STATION,
 FIGUR- OG DIORAMABASER,
 BOGER, MEN-AT-ARMS, CAMPAIGN M.V.
 PLANCHER, POSTKORT, NYT & ANTIKVARISK,
 MODEL-LANDSKAB, LISTER, BALSAL, FINER,
 TRÅD, RØR, METALPLADER, PROFILER,
 EVERGREEN, PLASTPLADER, VÆRKTØJ,
 BORHOLDERE, BOR FRA 0,3 MM,
 HOLDER MED LUP, TÆNGER, NÅLEFILE
 DIAMANTFILE, KNIVE, SCALPELLER M.M.
 MASSER AF MINIATURELØSDELE,
 DUKKEHUSE, ALT TILBEHØR, TAPETER,
 BELYSNING, MØBLER, KLIPPEARK AF
 SLOTTE, HUSE M.V. - PÅKLÆDNINGSDUKKER,
 GLANSBILLEDER, TRÆBYGGESÆT, FLY,
 SKIBE M.M.M.**

TOYSOLDIERS

WWW.MODEL-HOBBY.DK

**FREDERIKSBORGGADE 23
 1360 KØBENHAVN K
 NÆR VED NØRREPORT METROSTATION
 OG ISRAELS PLADS**

**HUSK AT SE VOR LILLE Udstilling - Hep's galleri - MED FIGURER,
 DIORAMAER, MODELLER OG GENSTANDE FRA FØR OG NU - NÅR I
 BESØGER BUTIKKEN.**

**PÅ GENSYN
 SUSSIE, INGER OG LEIF**

åbent: man-tir-tor 11-17
 fre til 17.30 - lør. 10-13
ONSDAG LUKKET
 tlf./fax (+45) 33 14 30 10

Generalforsamling

18. april 2009 kl. 14.00 (Stormen på Dybbøl)

Før generalforsamlingen afholdes kl. 13.00-14.00 den årlige børs, hvor alle medlemmer er velkomne til at medbringe figurer, bøger og andre militærhistoriske effekter, som de ønsker at afhænde. Efter generalforsamlingen afholdes anvisningssalg.

Generalforsamlingen begynder kl. 14.00 og afholdes ligesom den forudgående børs og det efterfølgende anvisningssalg i "Hestestalden" og "Glücksborgstuen", Kastelet, 2100 København Ø.

Dagsordenen i henhold til vedtægterne:

Valg af dirigent.

Bestyrelsens beretning om Selskabets aktiviteter i det forløbne år.

Fremlægelse af det reviderede regnskab til godkendelse.

Fastsættelse af kontingent.

Fremlægelse af eventuelle forslag.

Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter.

Valg af revisor og revisorsuppleant. Eventuelt.

Jf. vedtægterne skal nærværende indkaldelse indeholde, bestyrelsens beretning, revideret årsregnskab og budget for indeværende år.

Bestyrelsens beretning

Mens Selskabet i 2007 markerede 200 året for krigshandlingerne på Sjælland i 1807, blev 200 året for spaniernes ophold i Danmark et gennemgående tema i 2008. En vandrestilling gennem fire museer med figurer fremstillet og bemalet af John Sjöberg, Christian Raun og John Winther Hansen sluttede på Roskilde Museum. Vores redaktør, Claus Mogensen, præsterede et usædvanligt eksklusivt særnummer af Chakoten på 62 gennemillustrerede og farvelagte sider med meget vægtige artikler af John Sjöberg, Jens Kristian Boll, Mette Høj, T. Snorrason, efterfulgt i årets sidste nummer af John Winther Hansens flotte artikel om de spanske faner og estandarter. Således har vi endnu engang skabt en sammenhæng i nøglekompetencerne hos medlemmerne: udstillings- og udgivelsesteknik, fremstilling af kvalitetsfigurer samt brug af plancher og

konkret historisk viden. Aktiviteterne resulterede også i opbygningen af gode og nyttige forbindelser med ligesindede i udlandet.

I 2008 har vi afholdt alle møder i "Hestestalden" og i "Glücksborgstuen" i Nordre Magasin i den gamle fæstning. Stuerne er velegnet både til foredrag, udstilling og til klubaktivitet – (den frie snak). Selskabet er nu blevet en del af Forsvarets traditionspleje, og vi nyder overalt i Kastelet stor gæstfrihed og velvilje, som vi er meget taknemmelige for.

Senest afholdt vi et meget vellykket og så velbesøgt julemøde for medlemmer og familier, at det kneb med at finde plads til alle tilmeldte i "Hestestalden". Mængden og kvaliteten af konkurrencefigurer og andre spændende udstillede genstande kom til deres ret i den tilstødende "Glücksborgstue", hvor alle borde blev fyldt. Til dette årets sidste møde skortede det ikke på god beværtning., og på vore almindelige møder er der som altid god tilslutning til, at vi afslutter med smørrebrød, og at vi dermed fastholder klublivet, som mange sætter pris på.

I 2008 fik vi for syvende år i træk gennemført vores Miniaturemilitær i Kastelet, der atter - og som led i For-

svarets traditionspleje - havde til formål at vise de forskellige aktiviteter, som vi går op i, og som er karakteristiske for vores selskab. I 2008 havde Kastelets kommandant tilbudt Selskabet at benytte "Bageriet" i Søndre Magasin; og det skulle vise sig at være endog meget velegnet til formålet. General Olaf Ryes våbensamling dér dannede en god baggrund til at vise nogle af vore aktiviteter. I lighed med tidligere år var det opmuntrende at se, hvor stor tilslutningen til aktiv deltagelse fra medlemmerne var, og hvordan det er festligt at mødes og opstille. I 2008 fik vi meget velvillig hjælp fra Forsvarets Mediecenter, der med kort varsel udlånte os udstillingsmontrer, ligesom til tidligere Åbent Hus arrangementer i Kastelet og til 1807-udstillingen på Frederiksberg Slot. Selvom arrangementet ikke blev stort annonceret, og på trods af det særdeles fugtige efterårsvejr modtog vi flere end 1.000 gæster; der så de arbejdende værksteder, hvor Svend Nielsen, John Sjöberg, Martin Davidsen, John Winther Hansen, Christian Raun, Leif Christensen, Kim Lee Christensen og Hans Chr. Wolter viste frem. Gamle og nye venner mødte op, og dialogen med gæsterne forløb fint. Ligesom for julemødet blev det hele organisatorisk båret af Aksel Willumsen, Christian Raun og Leif Christensen.

Tilbuddene til medlemmerne om deltagelse i møder og andre aktiviteter fordelte sig med syv medlemsmøder, generalforsamling og julemøde. Også i 2008 afspejlede aktiviteterne de brede medlemsinteresser - det være sig et hyggeligt "sludre- og efter julemøde" med indlagt anvisningssalg til at starte det nye år på; et møde, hvor vores medlem, Lars Cramer-Petersen, præsenterede sin bog Danmarks skæbnetime om svenskekrigene i 1657-1660; et rigtig vellykket figurbemalingsmøde, hvor vore medlemmer, Jens Barfod og Brian Petersen, gav mildt øste af deres imponerende kunnen; Eric Lerdrup Bourgois medrivende skildring af de spanske troppers ophold i Danmark i 1808; et efter-sommer hyggemøde

**Hermed indkaldes til
generalforsamling
i Chakoten.
Dansk Militærhistorisk
Selskab**

Lørdag den 18. april 2009

Deltagelse i generalforsamlingen er betinget af, at der er indbetalt kontingent på kr. 300,00 for 2009 på girokonto nr. 655 4873. Hvis man betaler via netbank, skal man blot huske at anføre kontronr. i sidste rubrik og opgive navn i meddelelser til modtager, så bliver kassereren glad. Udfyld med fuldstændig adresse og gerne e-mail-adresse, der evt. også kan mailes til Henning Bjerg Karstensen: lihenkar@post1.dknet.dk.

med et stærkt figurpræg; John Winther Hansens gennemgang af arbejdet med at tilrettelægge og udføre 1808-udstillingerne på Holbæk Museum, Museet på Koldinghus, Langelands Museum og Roskilde Museum; et rigtig vellykket anvisningssalg; og endelig et figurkursus, hvor Christian Raun og John Winther Hansen viste, hvordan forme fremstilles og støbning udføres. Hertil kommer, at vores medlem, Warmi Hansen, lagde hus til at vise os sine store 1. Verdenskrigsopstillinger – i forbindelse med en rundvisning på et afsnit af Københavns Vestvold og et besøg i udstillingslokaler med tilhørende kaffe. På denne baggrund er det tydeligt, at vi ikke bare er ”foredragsfokuseret”, for vores hyggelige hobbysnak under møderne fylder heldigvis rigtig meget og gjorde det nok ekstra meget i forbindelse med 1808 aktiviteterne.

Ikke nok med, at vores redaktør, Claus Mogensen, har udgivet et særnummer om spanierne, har årets øvrige numre været særdeles omfattende i dybde og i udstyr. At tidsskriftet trives, skyldes også, at Finn Hillmose er trådt til som lay-outer; og det tegner godt for fremtiden, at vores sekretær, Henrik Denman er indtrådt i redaktionskomitéen. Redaktionsarbejde er ganske omfattende og fordrer både en løbende og vedholdende dialog med leverandørerne af meget forskelligartede artikler og illustrationer og ikke at forglemme en solid viden om militærhistorie og figurer. Opfordringen til at støtte redaktionen kan derfor ikke gives for hyppigt.

I 2008 er Selskabets hjemmeside, www.chakoten.dk, blevet omlagt til en anden leverandør og videreført af vores web-redaktør, Kaare Myltoft, som udfører et meget betydningsfuldt arbejde med at redigere siden og formidle betids. Kaare Myltoft har som følge af sin mere knappe disponible tid ønsket at trække sig tilbage fra opgaven, som han har løst med en betydelig opbygning og en vedligeholdelse over en lang årrække. Per Finsted har som vanligt været en stor bidragyder. Bestyrelsen anerkender de talrige gode medlemsbidrag og opfordrer medlemmerne til at udvikle nye idéer og løbende bidrage med velegnet materiale, der kan lægges ind på Selskabets side, så vi derved fortsætter med at dyrke og vise viden og kreativitet.

I 2008 indgik vi med Våbenhistorisk Selskab en aftale, hvorefter medlemmerne i 2009 kan deltage i de ordinære møder i begge selskaber. På den vis

Fortsættes på næste side

Chakotens regnskab 2008 med tilhørende budget for 2009

DKK	Regnskab	Budget	Difference	Pct.	Budget 2009
Indtægter:					
Kontingenter	55.551,89	50.000	5.551,89	11	55.000
Renteindtægter	233,24	200	33,24	17	200
Fondsstøtte	3.000,00	0	3.000,00		0
Anvisningssalg	7.275,00	5.000	2.275,00	46	7.000
Salg af figurer	0,00	2.000	-2.000,00	-100	0
Annoncer	3.200,00	3.000	200,00	7	3.200
salg af blade	6.956,00	6.000	956,00	16	7.000
Indtægter i alt	76.216,13	66.200	13.704,13	21	72.400
		Budget 2008			Budget 2009
Udgifter:					
Bladproduktion	60.947,09	45.000	15.947,09	35	45.000
Porto blad	11.759,82	8.000	3.759,82	47	12.600
Porto	3.102,50	1.800	1.302,50	72	3.100
Kontorartikler/tlf	1.432,57	2.000	-567,43	-28	2.000
Møder	4.104,40	2.500	1.604,40	64	4.200
Gebyrer	500,00	700	-200,00	-29	700
Interessegrupper	0,00	0	0,00		0
Kurser	0,00	0	0,00		0
Julefest/præmier	943,98	2.000	-1.056,02	-53	1.000
PR	0,00	0	0,00		200
Gaver/repræsentation	405,00	1.200	-795,00	-66	500
Udstilling	1.929,50	0	1.929,50		1.000
Diverse	100,00	500	-400,00	-80	500
IT & hjemmeside diverse	778,13	1.100	-321,87	-29	1.000
Udgifter i alt	86.002,99	64.800	21.202,99	33	71.800
Over-/underskud	-9.786,86	1.400	-11.186,86		600

Balance	Aktiver	Gæld og Formue	
Kassebeholdning	11,50	Chakotens formue	48.994,52
Indestående i Bank	37.606,77	Skyldig Sikringsfond	10.979,95
Indestående på Giro	24.130,20		
Tilgodehavender	0,00	Skyldig andet	1774,00
Aktiver i alt	61.748,47	Gæld & Formue i alt	61.748,47

Udvikling i Chakotens formue	Kr.
Chakotens formue pr. 2008-01-01.	58.781,38
Periodens Overskud	-9.786,86
Chakotens formue pr. 2008-31-12.	48.994,52

Revisor

sign.
Christian Hesselberg
20. jan. 2009

Kasserer

sign.
Henning Bjerg Karstensen
7. jan. 2009

Generalforsamling

Fortsat fra forrige side

håber vi at udbygge samarbejdet og at øge antallet af mødedeltagere, så arrangementerne i endnu højere grad danner grundlag for at møde ligesindede.

Jørgen Kofoed Larsen ser ikke mulighed for at fortsætte i bestyrelsen. Vi har meget at takke Jørgen for: de mange artikler i Chakoten, den gavmilde vidensdeling inden for centrale dele af dansk militærhistorie og for de hyppige og meget lødige bidrag på hjemmesidens debatforum. Nu er det ikke realistisk for Jørgen Kofoed Larsen at kunne tilbagelægge den lange vej fra Vordingborg til Kastellet med korte mellemrum; til gengæld kan vi glæde os over et fremtidigt fortsat engagement med debat og krigsspil.

Vores samvær er mere betydningsfuldt end et højt medlemstal, men jo bredere medlemsskaren vokser sig,

desto større viden og aktivitet bliver Selskabet i stand til at præstere, og jo mindre sårbare bliver vi i alle henseender; så bestyrelsen finder fortsat, at det er en målsætning at øge medlemstallet. Åbenhed og arrangementer à la Miniaturemilitær kan formentlig være med til at klare en del af udfordringen.

Bestyrelsen benytter lejligheden til at udtrykke en tak til de medlemmer, der gennem 2008 har ydet deres bidrag til opfyldelse af Selskabets brede formål. Bestyrelsen har ikke alene kunnet sikre, at forventningerne bliver indfriet - nu som altid hviler indholdet alene på medlemmernes aktive medvirken. Vi har hele tiden behov for initiativer til at skabe trivsel, kvalitet, fremdrift og fornyelse i den spændende hobby, der forener os i det gamle selskab.

Forslag fra bestyrelsen

Vedtægtsændring

Bestyrelsen foreslår at ændre fristen for indkaldelse til generalforsamling fra 28 dage til 14 dage. Beslutningen vil dels forbedre mulighederne for at bringe bestyrelsens beretning og det reviderede regnskab i martsnummeret af Chakoten, og dels vil der opnås uafhængighed af påskens placering. § 10 stk. 3 ændres til: "Indkaldelse til generalforsamlingen foretages skriftligt af bestyrelsen senest 14 dage før generalforsamlingens afholdelse".

Kontingent

Bestyrelsen foreslår, at kontingentet for 2010 fastsættes uændret.

Forslag

Der er ikke modtaget forslag, som ønskes behandlet på generalforsamlingen.

Valg

Bestyrelsen foreslår valg af Hans Chr. Wolter som præsident. Bestyrelsen foreslår til bestyrelsen valg af

Aksel Willumsen, Christian Raun, Claus Mogensen, Henning Bjerg Karstensen og Leif Christensen. Bestyrelsen foreslår til suppleant valg af Henrik Denman. Jørgen Kofoed Larsen har ønsket at fratræde sin post som suppleant. Da der i udpræget grad vil blive behov for ny kapacitet til at indgå i arbejdet med drift af Selskabets hjemmeside, foreslår bestyrelsen, at der vælges et medlem, som har særlig lyst til hertil.

Bestyrelsen foreslår valg af Christian Hesselberg som revisor, og Ole Thureholm som revisorsuppleant.

Bestyrelsen finder, at alle er meget velkomne til at stille op eller til at foreslå andre opstillet til valg. Initiativer, der medvirker, til at Chakoten forbliver et levende og varieret Selskab, er meget velkomne.

Chakotens store årlige børs

Kl. 13.00-14.00 og anvisningssalg efter generalforsamlingen

Gå ikke glip af årets mulighed for at købe nyt fra andre medlemmer og for selv at få afsat effekter, der kan glæde andre medlemmer. Det hele foregår i "Hestestalden" i Kastellet.

Kom og få en god snak med andre medlemmer på denne lørdag. Børsen er også en naturlig opvarmning til Generalforsamlingen, hvor der er god anledning til at give udtryk for medlemsinteresser. Der er øl og vand til de sædvanlige populære priser og gratis kaffe.

Det kan måske være svært at forestille sig, hvordan man får en uge eller 14 dage til at gå i Dormans, men Belgien og Nordfrankrig har så mange spændende steder at byde på, at det skulle være let at få tilrettelagt nogle dages ferie i området. Man kan jo også lade vejen falde forbi på enten ud- eller hjemturen fra en køretur til Middelhavsområdet. Hvis du udelukkende går efter opdatering af dit kendskab til krigen i 1870, 1. Verdenskrig og 2. Verdenskrig, vedlægges et kort med alene 9 mål i Ardennerne udover Musée Guerre et Paix. Selv om jeg har fået oplyst, at der stadig er mange tinsoldater på Musée Guerre et Paix en Ardenne i Novion-Portien, forlyder det, at museet vil være lukket i størstedelen af 2009 med henblik på renovering, men det må jo komme an på en prøve.

Men lad det være sagt straks. Et besøg på museerne og udstillingerne bør udløse en artikel med masser af billeder til tidsskriftet, hvor du deler din oplevelse med de af os, der ikke har haft mulighed for at opleve de mange tinsoldater i virkeligheden.

Opstilling af franske soldater fra 1. Verdenskrig.

Udsnit af Diorama med mobilt tysk værksted til reparationer nær fronten

Tinsoldatudstillingen Mémorial des Batailles de la Marne på Mémorial de Dormans i Frankrig

Nåede du at se den store tinsoldat-udstilling med omkring 50.000 tin-soldater på Musée Guerre et Paix en Ardennes i Novion-Portien sidste år? Nå ikke. Men man kan jo heller ikke se det hele, og det behøver du så i øvrigt ikke at ærgre dig over. For muligheden består stadig, idet hovedparten af udstillingen i år er flyttet til Mémorial de Dormant i Frankrig på vejen mellem Reims og Paris. Her vil den blive suppleret med en større samling af originale CBG Mignot æsker og opstillinger fra Mignot fabrikken.

Af Claus Mogensen

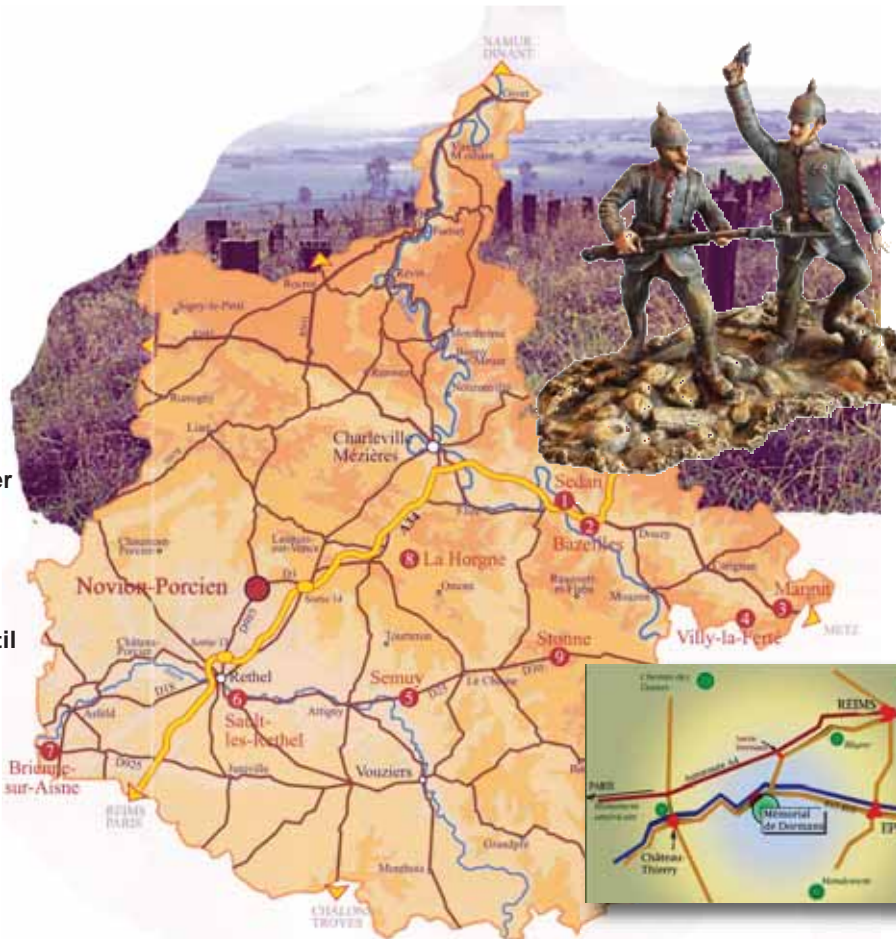

Udsnit af diorama fra fyrrummet i et tysk krigsskib.

Masser af billeder fra udstillingen stilles til rådighed for interesserede. Kontakt redaktøren.

Udstillingen vil være åben fra 1. april til 11. november på Mémorial de Dormans, Parc du Château, 51700 Dormans. Der vedlægges også et kort over, hvordan man kommer til Dormans. Mémorial de Dormans har hjemmesideadresse: <http://memorialdormans.free.fr/> og e-mailadresse: dormans1418@orange.fr.

Vort æresmedlem, Christian Würbler Hansen, der korresponderer ivrigt med en af udstillerne, har stillet sit katalogmateriale med masser af billeder fra udstillingen på Musée Guerre et Paix en Ardennes til rådighed for interesserede medlemmer sammen med en CD med over 600 tinsoldatbilleder fra udstillingen i 2008. Der er bl.a. mange billeder fra et stort diorama med skyttegrave i vintervej med franske og tyske soldater i skala 1:6, altså de såkaldte actionfigurer. Som det fremgår af mødekalendareren, er foredraget den 2. september netop om denne type figurer.

Musée Guerre et Paix en Ardennes i Novion-Portien er et godt udgangspunkt for enhver som ønsker at udforske Ardennernes militære fortid. På vedlagte kort vil du finde de væsentligste mindesmærker og museer fra de seneste 3 krige udkæmpet i regionen.

- 1) Sedan, Musée du Château-fort indeholder militær udstyr og malerier fra 1870-krigen.
- 2) Bazailles, Maison de la Dernière Cartouche minder om de store ofre som landsbyens forsvarere bragte under kampene i 1870.
- 3) Margut, Musée Mai-Juin 40 giver indblik i soldaternes tilværelse under kampene i Ardennerne i 1940.
- 4) Villy-la-Ferte, Ouvrage de Villy-la-Ferte afslutter den berømte Maginotlinie og giver mulighed for at forstå dette anlægs forsvarsmæssige principper.

- 5) Semuy, Musée de la Bataille Mai-Juin 40 belyser de franske troppers taperhed i de blodige kampe i 1940.
- 6) Sault les Rethel, Musée de la Libération rummer talrige af de stridende parters køretøjer og fokuserer på afslutningen af 2. Verdenskrig.
- 7) Brienne sur Aisne, Musée privé des guerres de 14-18 et 40-45 sammenholder Ardennernes landlige liv med historien om de 2 verdenskrige.
- 8) La Horgne, Musée des Spahis fortæller den heltmodige historie om den 3. Spahi brigades stædige kampe mod den tyske overmagt.
- 9) Stonne, Circuit historique de la Bataille Mai-Juin 40. Et mindesmærke med kort over lokale seværdigheder og en fransk B1 kampvogn i landsbyens midte erindrer om de hårde kampe.

ET BESØG VÆRD

Opstilling af tyske kolonitropper med bereden officer på noget så usædvanligt som en zebra og askarier til fods.

Creartec støbeforme

Af Claus Mogensen

For vel 1½ år siden introducerede det tyske firma Creartec trend-design-GmbH en serie på 15 stk. 40 mm støbeforme under navnet Potsdamer Wachtparade. Så skulle alle være med. Og de er der også alle sammen, dem vi kender fra Den prøjsiske Syv-årskrig 1756-1763.

Der er forme til Kong Friedrich II, den store, til hest, Feltmarskal von Keith til hest, Feltmarskal og Prins Ferdinand von Braunschweig-Lüneburg til hest, General von Seydlitz til hest og General von Zieten til hest. Hertil kommer en kyrasser til hest og en husar ligeledes til hest.

Udover generaler og rytteri er der også forme til en kanon, 3 artillerister, officerer til fods, fodfolk, fanebærere og musikere. Serien sluttes af med 2 forme med lidt løst udstyr og et lejrål under navnet bivuak-scene 1 og 2.

54mm forme

Udover 40 mm forme producerer Creartec også forme i andre formater. Der er en 54 mm serie på 12 forme, hvoraf 9 udelukkende består af præjsere men denne gang fra Napoleonstiden. Der er ingen ryttere til hest, men en ulan til fods samt en del fodfolk. Flere af figurerne vil være lette at konvertere til samtidige tropper og regimente fra andre lande bl.a. ved udskiftning af

König Friedrich II

hoveder. Desuden har serien 2 skotter, en officer og en fremrykkende infanterist. Den sidste form er besynderligt nok en dame fra Biedermeiertiden.

I hvilken sammenhæng hun indgår i den øvrige del af serien, er svært at få øje på. Men mangler man en 54 mm dame, så er her et godt bud.

90 mm forme

Creartec har også en 90 mm serie igen udelukkende med præjsere. I serien indgår forme til en kyrasser og til en husar, som begge har benene arrangeret, så der er plads til en hest i mellem dem. Formene til de 2 heste indgår også i sortimentet, så de 2 kavalerister kan blive beredne. Udover kavaleristerne udgøres serien af 6 infanterister bestående af officerer, fanebærere, musikere og menig infanterist. Igen er figurerne lette at konvertere.

Creartec har tilsyneladende valgt ikke at markedsføre sine forme selv, men sælger dem gennem de kendte tyske forhandlere som bl.a. Berliner Zinnfiguren med hjemmeside www.zinnfigur.com, hvor du kan gå ind under Giessformen og finde figurerne under navnet Creartec. Prisen er € 22.95 pr. 40 mm form hvortil skal lægges fragt.

Anmeldelse af 40 mm formene

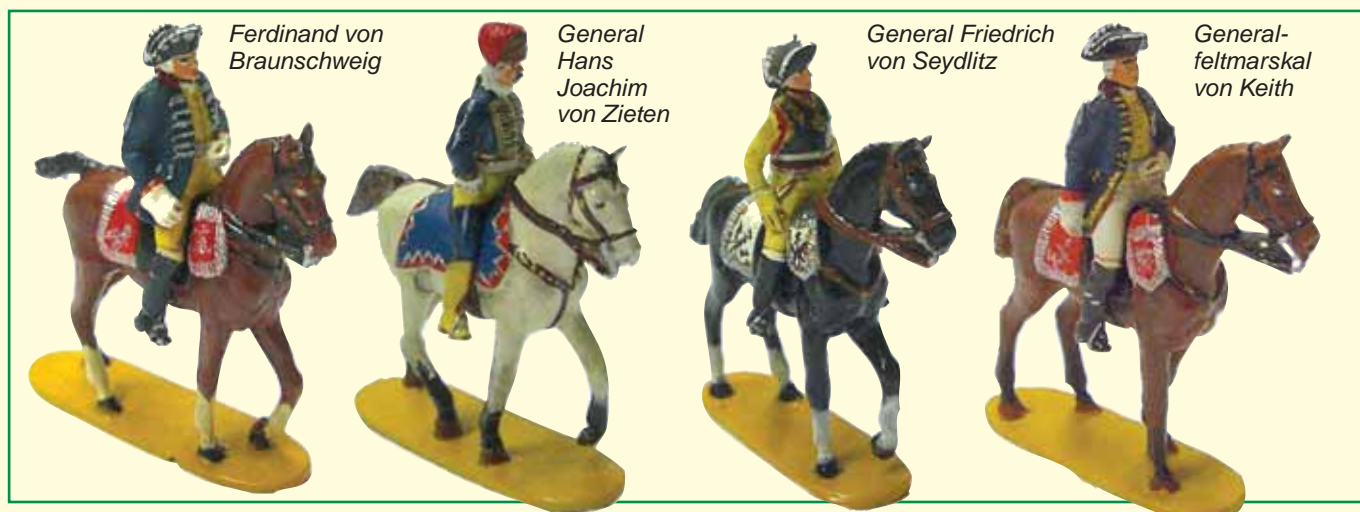
Denne lille artikel fokuserer udelukkende på 40 mm formene. Figurerne er pænt modelleret og forekommer velproportionerede. Men som så ofte før løber man ind i den sædvanlige problematik med, at 40 mm ikke er defineret. Hvis man bruger definitionen 40 mm fra støvlespids til øje, er de ikke 40 mm, men præcis 35 mm. Så hvis man ønsker at bruge dem sammen med Prince August- eller Nürnberger Meisterzinn støbeforme, passer de ikke særligt godt. Selv om alle heller ikke dengang var lige høje, falder en højdeforskel på over 12 % i øjnene. Samtidig er figurerne naturligvis også væsentlig spinklere. Men samler man på 35 mm eller et format lige under, er der sikkert mulighed for at anvende dem hertil.

De vil sikkert passe meget godt til Perry Miniatures 40 mm soldater, der også er underdimensionerede, bortset fra at de er uniformerede til Napoleonstiden. Størrelsesproblematikken gælder også i nogen grad rytterne, selv om man bedre kan leve med at ryttere er en anelse underdimensionerede. Problemet her er, at de også forekommer en anelse for små til hestene.

Kan anvendes til andre fabrikater i samme format

Seriens styrke er så afgjort af 7 heste.

Oftentimes er hestekroppe i dette format ikke helt runde. Men her er tale om heste med realistiske og helrunde kroppe. Så mangler du nogle flotte heste til dine Nürnberg Meisterzinn ryttere eller andre ryttere i 40 mm formatet, er der her mulighed for et rigtigt godt supplement. Udover nogle flot udstyrede heste til generalerne, er der f.eks. både stående og løbende heste med skaberækker til både husarer og kyrasserer, så de kan med lethed anvendes bredt til flere andre fabrikater i samme format.

Ferdinand von Braunschweig

General Hans Joachim von Zieten

General Friedrich von Seydlitz

General-feltmarskal von Keith

Mødekalendar 2009

Lørdag 18. april Generalforsamling jf. vedtægterne. Børs samt anvisningssalg.

Til børsen opfordres medlemmerne til at sætte effekter til salg. Børsen starter kl. 13.00, og alle er velkomne til at medbringe og sælge, hvad de har på reoler og hylder hjemme. Her er muligheden for at kombinere en rask oprydning af alt det, du har mistet interessen for, og få det omsat og gøre andre medlemmer glade, og i stedet erhverve effekter, enten på børsen eller det efterfølgende anvisningssalg, der er mere i tråd med dine nuværende interesser.

Det gælder figurer, bøger og løsdele.

Efter børsen er der generalforsamling fra ca. kl. 14.00. Derefter anvisningssalg, idet generalforsamlingen forventes gennemført hurtigt og smidigt som sædvanligt.

Der vil pr. e-mail forinden blive rundsendt en liste over effekter til dagens anvisningssalg. Listen vil ligeledes blive lagt på hjemmesiden.

Bemærk venligst, at dagen er en lørdag.

Onsdag 6. maj Slagtebænk Dybbøl v/ forfatteren og journalisten Tom Buk-Swienty.

Tom Buk-Swienty fortæller om sin nye, anmelderroste bog Slagtebænk Dybbøl og om sin research og sine fund af kilder - breve og dagbøger - som ikke tidligere har været kendt i historieskrivningen.

I bogen fortæller han om, hvordan granater i ugevis regner ned over Dybbøl, hvor den danske hær ligger forskanset og i skyttegrave. Stillingen skal holdes, koste hvad det vil, lyder ordren

fra København. Få hundrede meter fra danskerne står en overlegen tysk hær parat til angreb.

En smuk forårs morgen tier kanonerne pludselig. De, som overlever dagen, husker det som øjeblikket før ragnarok. Så lyder der kommandoråb. Titusinder af soldater myldrer frem. Et inferno af kugler og granater sønderriver stillheden. Slaget ved Dybbøl den 18. april 1864 er i gang.

Slagtebænk Dybbøl er en medrivende, dokumentarisk beretning om Danmarks krig mod to tyske stormagter, Prøjsen og Østrig, i 1864 - om vejen til Dybbøl og om det politiske spil i København og Berlin under krigen. Men først og fremmest er det en fortælling om de soldater, officerer, feltlæger og krigskorrespondenter, der oplevede krigen og det blodige slag den 18. april 1864. Slagtebænk Dybbøl var soldaternes eget navn for fronten.

Onsdag 12. august Anvisningssalg.

Der afholdes anvisningssalg og børs. Bøger, figurer og samlesæt. De, der har meddelt mailadresser, får lister over det anviste tilsendt pr. mail. Listen lægges desuden på Chakotens hjemmeside. De, der ikke har opgivet mailadresse, kan få tilsendt liste over det anviste mod at indsende en A4 kuvert forsynet med adresse og kr. 6,50 i porto til: Christian Raun, Carl Bernhards Vej 17, 3. th, 1817 Frederiksberg C.

Onsdag 2. september Actionfigures v/ Thomas Reiman

Thomas Reiman fremviser og fortæller om Actionfigures samt dioramabygning. Historien for Thomas vedkommende begynder i Normandiet i 2007 hvor han under besøg ved et af de mange D-Dags museer ser et figurdiorama i størrelse 1:6. Den størrelse som nogle medlemmer fra deres barndom husker som Actionman - men ikke var nær så deltaljeret som de nye mærker der er på markedet i dag. Ved hjemkomsten til Danmark fik Thomas lyst til at undersøge om det var muligt at købe omtalte figurer i Danmark, og kunne hurtigt konstatere, at det var ikke tilfældet. Han tog efterfølgende

kontakt til forskellige firmaer, som solgte den størrelse, og startede et salg i Danmark fra en Webbutik. Actionfigures programmet dækker over tiden fra Romerriget til i dag, og mere kommer løbende til. Og det er det spændende koncept Thomas til mødeaftenen vil delagtiggøre os i.

Onsdag 7. oktober. Revolutionær nytænkning: Danmark og den militær- tekniske udvikling under Napoleonskrigene v/ tidligere museumsinspektør på Tøjhus- museet, Kay Søren Nielsen.

Foredraget vil handle om den franske revolution og Napoleonskrigene indflydelse på europæisk krigsførelse, samt den våbentechnologiske udvikling set i lyset af revolutionskrigene og det efterfølgende europæiske opgør. Kay Søren Nielsen har senest deltaget i bogen Napoleon og Danmark (2007) med kapitlet "Revolutionær nytænkning - Danmark og den militærtekniske udvikling under Napoleonskrigene".

Søndag den 25. oktober 2009 kl. 12.00 - 16.00 Miniaturemilitær i Kastelet

I anledning af Kastelets fødselsdag og åbent hus arrangement afholder Chakoten Miniaturemilitær i "Bageriet".

På denne dag er der også adgang til Kastelets samlinger og museer samtidigt med, at der er et righoldigt underholdningsprogram af militært tilsnit med musik mm.

Ligesom sidste år afholdes udstillingen i "Bageriet", hvor der vil være arbejdende værksteder med figurstøbning, modellering og bemaling, krigsspil-demonstration og meget mere.

Formålet med Miniaturemilitær er at vise, hvad Selskabet står for og udstille medlemmernes figurer, dioramaer og andet militærhistorisk materiale.

Alle medlemmer er velkomne til at udstille - eneste betingelse er, at det er figurer de selv har fremstillet eller bearbejdet eller objekter/samlinger (f.eks. serier af samlerfigurer inden for et bestemt tema, medaljer, uniformer, replikavåben og lign.). Salg på udstillingen må kun ske i Chakotens regi og således at hele indtægten går til Selskabet. Og der må ikke forgå promovoring med salg for øje.

I tvivlstilfælde afgør udstillingens organisatorer, hvad der kan udstilles

Er der medlemmer, som har tid og lyst til at hjælpe med opstilling dagen før, være "kustoder" og ambassadører for Selskabet, bemandede Chakotens

Fortsættes på næste side

Mødekalender 2009

Fortsat fra forrige side

Butik eller blot komme forbi til en hyggesnak, er de meget velkomne. Kontaktpersoner: Aksel Willumsen. Tel.: 32 54 01 77, e-mail: aksel@corfitz.com, Christian Raun. Tel.: 33 31 21 22, e-mail: christian@raun.dk

Onsdag 4. november Fæstningen Fredericia v/ Erik Housted.

Vort medlem Erik Housted vil fortælle om sit arbejde med et nyt bogværk om Fredericia Fæstnings historie. Værket, som hovedsagelig baserer sig på utrykt kildemateriale, udgives af Fredericia Vold Fonden og forventes at udkomme i efteråret 2009.

Det planlægges udgivet i to bind, hvor det første skrives af Bjørn Westerbeek Dahl og omhandler tiden fra grundlæggelsen til Christian 5.'s død i 1699, medens det andet skrives af Erik Housted og omfatter perioden fra 1700 til nutiden.

Det er forhåbningen at værket vil foreligge, så det kan præsenteres ved mødet. Under alle omstændigheder vil man kunne se frem til en causerende beretning om fæstningen og dens mænd i såvel opgangs- som nedgangstider, om storstilede projekter samt om bygninger og artilleri, ledsaget af billeder, hvoraf mange ikke før har været vist.

Lørdag 28. november Chakotens årskonkurrence og julemøde 2008.

Kl. 18.00 i Kastellet, Hestestalden, Nordre magasin

Fra kl. 17.30 til 18.30 er der indlevering af udstillingsgenstande til årskonkurrencen. Herefter er der smørebød med dertil hørende julehygge, kaffe og kage. Pris for spisning er 75,- kr. for voksne og 25,- kr. for børn under 15 år. Selskabets medlemmer opfordres til at tage ægtefælle/samlever samt børn med til det populære arrangement.

Tilmelding: Af hensyn til bestilling af smørebød m.m. bedes deltagerne tilmelde sig til Aksel Willumsen, tlf. 32 54 01 77 eller mobil 26 18 21 77 eller på E-mail: aksel@corfitz.com, senest den 21. november.

Årskonkurrence

Der er følgende 6 kategorier i årskonkurrencen:

- 1) Legetøjsfigurer ex. Heyde, Brigadér og lign. (alle størrelser)
- 2) Enkeltfigur /rytterfigur op til 65mm (rund – flad)
- 3) Enkeltfigur/rytterfigur over 65mm (rund – flad)
- 4) Figurgrupper/vignetter (max. 4 figurer, alle størrelser, runde og flade)
- 5) Dioramaer og opstillinger
- 6) Fra det hjemlige skatkammer

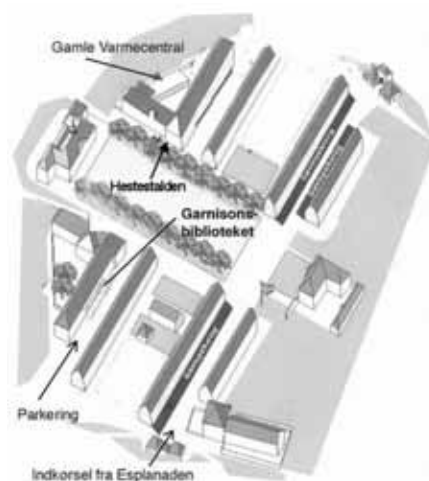
”Figurkategorierne”: Betingelserne for at deltage i figurkonkurrencerne er, at alle figurerne i kategori 1-5 er bearbejdet af udstilleren. Bearbejdning kan være modellering eller konvertering eller bemaling, mv.

”Fra det hjemlige skatkammer”: I denne kategori kan tilmeldes alt, som ikke omfattes af de ovenstående kategorier. Det udstillede skal dog have en militærhistorisk eller figurmæssig forbindelse. Det kan være tegninger, replicavåben, publikationer, temaer om frimærker, medaljer osv. – eneste betingelse er, at udstilleren på en eller anden måde har gjort en særlig indsats for at fremstille eller samle det udstillede.

Præmierne: Der er - som altid - præmier inden for alle kategorier. Præmierne er Chakotens flotte Diplom, Chakotens prægtige vin.

Best in Show: Den udstillingsgenstand af alle, som får flest stemmer, tildeles præmien ”Best in Show” i form af Chakotens skjold.

Uden for konkurrence: Denne ”kategori” er for dem, som bare har lyst til at udstille hvad som helst af militærhistorisk tilsnit, men som ikke vil deltage i konkurrencerne.

Alle onsdagsmøder starter kl. 19.00 og finder sted i Hestestalden, Nordre Magasin med mindre andet er angivet. Se evt. kortet over Kastellet og læs mere udførligt om aktiviteterne på Chakotens hjemmeside.

Chakoten

Dansk Militærhistorisk Selskab - Chakoten

Protector
Hans Kongelige Højhed
Prins Joachim

Bestyrelse:
Præsident
Hans Chr. Wolter
Violvej 36, 3500 Værløse
Tlf. 44 48 43 42
E-mail: wol@newmail.dk

Vicepræsident
Christian Raun
Tlf. 33 31 21 22
E-mail: c.raun@webspeed.dk

**Kasserer, adresser og
adresseændringer**
Henning Bjerg Karstensen
Tlf. 45 87 81 80
E-mail: lihenkar@post1.dknet.dk

Redaktør (ansvarshavende)
Claus Mogensen
Tlf. 48 17 26 81
E-mail: editor@hobby.dk

Anvisningssalg
Aksel Willumsen
Tlf. 32 54 01 77
E-mail: aksel@corfitz.com

Leif Christensen
Tlf. 21 34 19 56
E-mail: leif.c@mail.dk

Selskabets hjemmeside
www.chakoten.dk

Tidsskriftet Chakoten

Tidsskriftet udkommer 4 gange årligt og udgives af Dansk Militærhistorisk Selskab - Chakoten med støtte fra Prins Joachims og Prinsesse Alexandras Fond

Redaktion:
**Redaktør (ansvarshavende)
og indmeldelse**
Claus Mogensen
Kaktusvej 49, 2300 Kbh. S
Tlf. 48 17 26 81
E-mail: editor@hobby.dk

Redaktør
Henrik Denman

Redaktionelt layout
Finn Hillmose

Abonnement tegnes ved indmeldelse i Selskabet. Kontingent for 2009 er kr. 300,00 Fra udlandet kr. 350,00 Bank reg. nr. 1551 konto 655-4873 IBAN: DK37 3000 0006 5548 73 SWIFT: DABADKKK

CVR-nr. 31148448

Tryk
PE Offset & Reklame
6800 Varde

CHAKOTEN 2009
ISSN 0901-4799

Julefreden sænker sig over forsamlingen medens de gamle salmer afsynges.

Damerne går også meget op i konkurrencen. Der er rigtig mange stemmer at hente i medbragte ægtefæller og børn.

De flotte konkurrerende figurer og dioramaer granskes nøje. Er der nogen helligdage i bemalingen? I første række bemærker man Aksel Willumsen, Christian Raun, Finn Thorsen Hansen og Lars Lindeberg

En synligt bevæget Jakob Bredahl-Kjær får af præsidenten overrakt Chakotens fornemme skjold for sit diorama Rorke's drift i kategorien "best in show."

Jens Berggren Hansen indkasserer en flaske rødvin for sin Østtyske udstilling i kategorien fra det hjemlige skatkammer.

Præsidenten har travlt og Claus Anderson er en hyppig gæst ved præmiebordet. Datteren sikrer sig endnu et billede af Claus med endnu en flaske rødvin. De må efterhånden kunne tapetsere med billeder af Claus der får overrakt rødvin af præsidenten hjemme hos Andersons.

Figurer uden for konkurrence.
 Udført af Jens Barfod. Figuren til højre er en ADC for Marskal Berthier.

Oberstfane, Regiment Asturias, Spanien 1808.
 Udført af John Winther Hansen.
 3. plads i kategorien indtil 65 mm.

Taras Bulba.
 Udført af William McFetrich.

Dansk kavaleriofficer til hest.
 Udført af Christian Raun.
 2. plads i kategorien figurer indtil 65 mm.

Genstande fra DDR. Udstillet af Hans Berggren Hansen.
 3. præmie i kategorien "Fra det hjemlige skatkammer".

Murat, Borodino, 1812.
 Udført af Claus Anderson.
 1. plads i kategorien indtil 65 mm.

Foto: Finn Hillmose